

ДО КРИМУ ПРИБУВ ВІФЛЕЄМСЬКИЙ ВОГОНЬ

Христос народився, Бог воплотився, ангели співають... До Різдва ще далеко, але в Українській школі-гімназії Сімферополя нині свято. У п'ятницю, 16 грудня, місцеві пластуни привезли сюди Віфлеємський вогонь.

На честь цієї події над гімназією підняли велику Різдвяну зірку, зроблену сімферопольськими школярами разом із львівськими майстрами, які спеціально приїжджали до Криму поділитися своїм умінням.

З Віфлеєма, де за біблійними переказами народився Ісус Христос, до Відня його доставили австрійські скаути, а звідти в Україну

привезли українські пластуни. Серед них був і сімферопольський Микола Яриновський, який очолює кримську округу і створив осередок «Пласту» в Українській гімназії.

Він розповідає, що дуже поспішав до Сімферополя привезти Святий вогонь, бо потім з друзями везе його в країни Балтії, щоб там передати представникам української діаспори. За його словами, цей вогонь є символом єдності українського народу. Тепер кожен кримчанин теж може запалити і собі Віфлеємський вогонь, каже пластун Микола Яриновський.

Директор Української школи-гімназії Наталя Руденко радіє, що не

лише Віфлеємський вогонь завітав до Криму. Вперше на цьогорічне Різдво в Сімферополі відбудеться ініційований гімназистами парад зірдарів.

За словами директора гімназії, торік у газеті «День» вона прочитала про такий святковий захід у Львові. «Ми цілий рік шукали людей, які б могли навчити робити Різдвяні зірки. Знайшли їх у Львові, запросили до гімназії. Тут ці майстри працювали з нашими дітьми та вчителями два тижні. Таки навчили нас робити і Різдвяний вертеп, і Різдвяні зірки», — розповіла Наталя Руденко.

З нагоди прибуття Віфлеємсько-

го вогню найбільшу з майже двох десятків Різдвяних зірок, зроблених сімферопольськими школярами, встановили на високій гімназійній вежі.

Учениця 11 класу гімназії Надя Бразнець розповідає, що гімназисти із задоволенням брали участь у створенні цих зірок, і поки тут працювали львівські майстри, в гімназії навіть підвищилася успішність. Тепер школярі з нетерпінням чекають 7 січня, коли збираються провести перший Парад зірдарів. Надя Бразнець сподівається, що це стане і сімферопольською традицією.

Володимир ПРИТУЛА

ПОСТАТІ

РОЗСТРІЛЯНИЙ САД.
ДО 120-РІЧЧЯ ПРОФЕСОРА ВОЛОДИМИРА СИМИРЕНКА

стор. 4

КУЛЬТУРА І ЖИТТЯ

ЧИ Є В КРИМУ УКРАЇНСЬКИЙ ТЕАТР?

стор. 10

«ДЖЕРЕЛЬЦЕ»

ПЕРША ЗІРОНЬКА ГОРИТЬ — МИКОЛАЙ ДО НАС СПИШИТЬ!

стор. 13

А ПЕРЕМОГЛА НАША ГАЛЯ!

Років 20 тому було важко уявити, що прийде такий час, коли стане соромно вихвалити себе за національною ознакою і принижувати інших, оскільки громадська думка не збігатиметься з твоєю. Втім, дивно, нас же виховували як інтернаціоналістів, а виявляється, лише загнали хворобу в глибину і за сприятливого «розташування зірок» стався бурхливий рецидив.

Але, здається, нарешті ми перехворіли, кожен своїм, маючи справу як з активними вірусноносцями, так і з мудрими і толерантними «лікарями», серед яких, зокрема, Рескомітет у справах міжнародних стосунків та депортованих громадян. Тому, якщо та чи інша подія відбувається під патронатом цієї організації, не виникає сумніву — захід буде корисним, пізнавальним і почуватимешся ти там комфортно, особливо, якщо живеш з душею, відкритою для добра.

Радісною подією став і фестиваль національних культур «Кримський вінок», кульмінацією якого був національний конкурс краси і культури «Кримська красуня-2011».

Перше, що 15 грудня вже в фойє Будинку культури профспілок привертало увагу, це численні статуї колоритних представників різних національностей, виготовлені чи то з бронзи, чи то з каменю, котрі, як і годиться, завмерли з фруктами в руці або ж з люлькою в зубах, на розсуд скульптора, відображаючи характерні звички того чи іншого народу. Вони стояли на високих постаментах з нерухомими обличчями... ось тільки очі, мов живі, стежили за подіями навколо. І це неможливо було приховати, бо ті очі, як і замасковані люди, насправді були живими. Шкода тільки, викликати їх на діалог не вдавалося... Такого дива я ще не бачила. Зате стовідсотково живим був український ансамбль з Красногвардійського району «Вербиченька», який демонстрував одразу все: національне вбрання, пісні, страви, що красувалися на столі. Його напівколом оточували ті, хто мвів і заграли, і заспівали, пританцюювучи в межах відведеної площі.

(Продовження на 8-й стор.)

На фото: коронація переможниці конкурсу краси і культури «Кримська красуня-2011» Галини Півень

КРИМСЬКА СВІТЛИЦЯ

ЗАСНОВНИКИ:
Міністерство культури і туризму України, Всеукраїнське товариство «Просвіта» імені Тараса Шевченка, трудовий колектив підприємства «Об'єднана редакція газети «Кримська світлиця»

За вагомий внесок у справу українського національного відродження, розбудову та зміцнення Української держави редакція газети "Кримська світлиця" нагороджена медаллю Всеукраїнського товариства "Просвіта" "БУДІВНИЧИЙ УКРАЇНИ"

Головний редактор
Віктор КАЧУЛА

Газета зареєстрована Міністерством юстиції України
Ресстраційне свідоцтво КВ № 12042-913ПР від 30.11.2006 р.
Індекс: 90269

Редакція не завжди поділяє думки авторів публікацій, відповідальність за достовірність фактів несуть автори.
Рукописи не рецензуються і не повертаються. Літсування з читачами - на сторінках газети.
Редакція залишає за собою право скорочувати публікації і виправляти мову.

ТЕЛЕФОНИ:
головного редактора - (0652) 51-13-24
відділів - 51-13-25

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ:
95006, м. Сімферополь, вул. Гагаріна, 5, 2-й пов., к. 13 - 14
e-mail: kr_svit@meta.ua
http://svitlytsia.crimea.ua
Друкарня:
ТОВ «Мега-Поліграф»
вул. Марка Вовчка, 12/14
Київ, 04073

Видавець - ДП «Газетно-журнальне видавництво Міністерства культури і туризму України»
Директор
Олеся БІЛІШ
03040, м. Київ, вул. Васильківська, 1, тел./факс (044) 498-23-63
Р/р 37128003000584 в УДК у м. Києві МФО 820019
код ЄДРПОУ 16482679
E-mail: vidavnictvo@gmail.com

Передплата кампанія на видання ДП «Газетно-журнальне видавництво Міністерства культури України», в т. ч. і на тижневик «Кримська світлиця», здійснюється за наступними реквізитами: вул. Васильківська, 1, м. Київ, 03040, 2 поверх, 6 корпус. Відповідальна особа за передплату — Іван Порхун.
Тел./факс (044) 498-23-64.

МІЖ ГАЗОМ І ЄВРОПОЮ

Зниження для України ціни на російський газ до європейського рівня є національним інтересом нашої держави. Про це заявив Президент України Віктор Янукович у середу на підсумковій прес-конференції в Києві.

«Ми бачимо національний інтерес у зниженні ціни до рівня європейської, нам потрібна ціна справедлива. А з урахуванням того, що ми уклали Харківські угоди, ми вимагатимемо знизити її від цього рівня на 100 доларів. Таку ціну ми хочемо для України», — наголосив Глава держави. Він додав, що останнім часом газові переговори з Росією перейшли в активнішу фазу.

«Є бажання та необхідність домовитись з усіх параметрів. Зараз на рівні експертів йдуть такі переговори. Будемо сподіватися, що робота закінчиться компромісним рішенням, коли кожна із сторін у чомусь поступається і до чогось приходять», — резюмував Глава держави.

Безумовно, зауважив Президент, питання ціни на газ є одним із ключових для економіки України та загальним розвитком держави.

Водночас Глава держави висловився проти підвищення ціни на газ для населення. «Звичайно, ми бачимо, що

дали підвищувати нікуди. Ми не можемо перекладати цю проблему на громадян нашої країни. Тому ми не стали підвищувати тарифи на 50%, як того вимагав Міжнародний валютний фонд», — сказав він.

Говорячи про модернізацію української газотранспортної системи, Глава держави зауважив: «Є загроза, що ГТС буде девальвувати і в політичному, і в економічному плані». Він, зокрема, нагадав про активізацію будівництва Північного та Південного потоків в обхід території України. «Це означає, що на цей об'єм прокачування газу Україна може втратити», — додав В. Янукович.

«Роки йдуть, ГТС треба ремонтувати. Є проект, вартість якого складає 5-7 мільярдів доларів, але самостійно його втілити важко», — сказав Президент.

В. Янукович висловив переконання, що для ефектвної реалізації проекту з модернізації української ГТС необхідно створити консорціум. «Є бажання створити газовий консорціум, щоб розділити відповідальність за цю роботу між Україною, Росією і Європою», — сказав він.

Президент також наголосив, що Україна як транзитер газу виконує свої зобов'я-

зання перед Росією та Європейським Союзом.

Міністр енергетики та вугільної промисловості Юрій Бойко та міністр юстиції України Олександр Лавринович залишилися у Москві для доопрацювання нової газової угоди з Росією. Про це заявив у середу Прем'єр-міністр України Микола Азаров, відкриваючи засідання Уряду.

Він підкреслив, що 20 грудня під час переговорів з керівництвом РФ щодо перегляду газового контракту 2009 року було зроблено черговий крок до зближення позицій України та Росії у газовому питанні.

«Відбувся черговий раунд переговорів з керівництвом Російської Федерації щодо перегляду контракту на постачання газу. Зроблено черговий крок до зближення позицій. Ми шукаємо позитивне рішення, хочемо знайти надійні юридичні формулювання, які будуть довготерміновим фундаментом для розвитку нашої економіки. Зрозуміло, що такі рішення будуть компромісними», — зазначив Прем'єр.

Водночас він додав, що переговори йдуть досить складно у зв'язку з тим, що чинні газові контракти вкрай не вигідні для України та, навпаки, вкрай вигідні для Росії.

ПОМЕР ВАЦЛАВ ГАВЕЛ – «СИМВОЛ СВОБОДИ, ДЕМОКРАТІЇ ТА УСПІШНОСТІ РЕФОРМ...»

Президент України Віктор Янукович висловив співчуття у зв'язку зі смертю Вацлава Гавела — державного та політичного діяча, Президента Чеської Республіки у 1993-2003 роках, письменника і драматурга. Про це УНІАН повідомили у прес-службі Глави Української держави.

«Переконалий, що ім'я Вацлава Гавела навки залишиться в історії як символ свободи, демократії та успішності реформ, — йдеться у співчутті В. Януковича на адресу Президента Чехії Вацлава Клауса. — Прощу Вас передати глибокі співчуття рідним та близьким померлого, а також усьому дружньому чеському народові».

В. Гавел помер 18 грудня у віці 75 років. Він був останнім Президентом Чехословаччини з 1989 до 1992 року і першим Президентом Чехії з 1993 до 2003 року. Крім того, В. Гавел відомий як літературний критик, письменник і дисидент.

Урядом Чехії було оголошено триденний траур у зв'язку зі смертю В. Гавела.

ЛІДЕРА КНДР НЕ ВБЕРЕГЛИ ВІД «ФІЗИЧНОЇ І РОЗУМОВОЇ ПЕРЕВТОМИ»

Державне телебачення Північної Кореї повідомило про смерть лідера країни Кім Чен Іра. Йому було 69 років.

Інформаційні агентства пишуть, що телебачення КНДР повідомило що звістку «емоційно». Диктор, одягнена у все чорне, крізь сльози розповіла, що Кім Чен Ір помер у суботу, 17 грудня, від «фізичної і розумової перевтоми».

Вважалося, що у північнокорейського лідера вже давно були проблеми зі здоров'ям. У 2008-му він переніс інсульт і з того часу протягом багатьох місяців не з'являвся на публіці.

Син покійного Кім Чен Іра та його наступник Кім Чен Ін правитиме країною не сам. Він розділить владу зі своїм 65-літнім дядьком Чан Сун Теком, який давно обіймає високі посади в партійних і силових структурах Північної Кореї, і з військовими, повідомляє Бі-Бі-Сі, посилаючись на інформоване джерело.

ТРИЛЬЙОН ДОЛАРІВ, ТИСЯЧІ ЖИТТІВ...

Остання колона військ Сполучених Штатів залишила Ірак у неділю, повідомляє Бі-Бі-Сі.

До ста бронетранспортерів, які перевозять майже 500 військовослужбовців, перетнули кордон із сусіднім Кувейтом. Раніше американці передали останню військову базу під контроль місцевої влади.

Військова кампанія США в Іраку тривала 9 років. На вістрі операції в близькосхідній державі були присутні майже 170 тис. американських військовослужбовців. За ці роки в Іраку загинули майже 4,5 тисячі американських військових.

За деякими оцінками, ця війна обійшлася Вашингтону в 1 трильйон доларів.

ЗВІТНО-ВИБОРНА КОНФЕРЕНЦІЯ СЕВАСТОПОЛЬСЬКОЇ «ПРОСВІТИ»

18 грудня 2011 року відбулася звітно-виборна конференція Севастопольського об'єднання ВУТ «Просвіта» ім. Тараса Шевченка.

У роботі конференції взяли участь 68 делегатів. Під час відкритої конференції делегати прийняли благословення настоятеля Петропавлівської церкви Святителя Миколая Кримської єпархії Української Православної Церкви Київського Патріархату отця Макарія, виконали Гімн України, затвердили порядок денний, регламент і робочі органи конференції. Делегати заслухали звіт голови міського об'єднання Володимира Проценка, розглянули і затвердили акт контролю-ревізійної інспекції. Конференція визнала роботу керівних органів задоволеною та обрала на новий термін головою об'єднання В. М. Проценка (на фото), його першим заступником — М. А. Мамчака, заступником — Л. Д. Пласкальну і відповідальним секретарем-заступником — С. Т. Дорошенко. Обрано новий склад Ради об'єднання у складі: Володимира Проценка, Мирослава Мамчака, Любові Пласкальної, Світлани Дорошенко, Яни Деркач, Тамари Маслової, Олени Гринник, Богдани Процак, Олени Хижинної, Тамари Дяченко, Ольги Клетчук, Василя Бойка, Сергія Голубева, Ігоря Мовчана і Неллі Орел, а також контролю-ревізійну інспекцію в складі голови О. Ф. Куракси, заступника голови О. В. Хижинної і секретаря З. І. Яковлевої.

ТИМ ЧАСОМ... У ВР ПОВТОРНО ЗАРЕЄСТРУВАЛИ ПРОЕКТ ПРО ДЕНОНСАЦІЮ ХАРКІВСЬКИХ УГОД

Народні депутати з фракції «Наша Україна – Народна Самооборона» Андрій Парубій та В'ячеслав Кириленко повторно зареєстрували у Верховній Раді законопроект «Про денонсацію Угоди між Україною та Російською Федерацією з питань перебування Чорноморського флоту Російської Федерації на території України».

Як повідомив УНІАН А. Парубій, законопроект про денонсацію Харківських угод є важливим як ніколи, «адже, незважаючи на такі ганебні домовленості та всілякі намагання влади задобрити Кремль, ціна на газ для України лишається найвищою й нині».

За словами депутата, цей факт свідчить про те, що Харківські угоди не дали жодної знижки, а «привели до національної зради та віддачі суверенної території нашої держави. Влада повинна зрозуміти, що ухвалення Харківських угод — це злочин та національна зрада».

А. Парубій сподівається, що у парламенті знайдеться «більшість депутатів зі здоровим глуздом», які проголосують за законопроект про денонсацію Харківських угод.

При цьому депутат заявив, що реєструватиме законопроект про денонсацію Харківських угод на кожній сесії, аж поки ці угоди не будуть денонсовані. «Якщо цього не зробить парламент цього скликання, то угоди денонсує Верховна Рада наступного скликання», — підкреслив він.

Харківські угоди були підписані 21 квітня 2010 року. Тоді Президенти України і Росії Віктор Янукович і Дмитро Медведєв домовилися про продовження перебування російського Чорноморського флоту в Севастополі до 2042 року в обмін на 30-відсоткову знижку на російський газ для України протягом десяти років.

ВЕРХОВНА РАДА ПРОДОВЖИЛА МОРАТОРІЙ НА ПРОДАЖ ЗЕМЛІ

Верховна Рада України ухвалила Закон «Про внесення змін до розділу Х «Перехідні положення» Земельного кодексу України щодо заборони на відчуження та зміну цільового призначення земель сільськогосподарського призначення» (№ 9586).

Як передає кореспондент УНІАН, за це рішення проголосували 275 із 318 народних депутатів, зареєстрованих у сесійній залі. Цим законом передбачено, що до 1 січня 2013 року не допускається:

купівля-продаж земельних ділянок сільськогосподарського призначення державної та комунальної власності, крім вилучення (викупу) їх для суспільних потреб;

купівля-продаж або іншим способом відчуження земельних ділянок і зміна цільового призначення (використання) земельних ділянок, які перебувають у власності громадян і юридичних осіб для ведення товарного сільськогоспо-

дарського виробництва, земельних ділянок, виділених у натурі (на місцевості) власникам земельних часток (паїв) для ведення особистого селянського господарства, а також земельних часток (паїв), крім передачі їх у спадщину, обміну земельної ділянки на іншу земельну ділянку відповідно до закону та вилучення (викупу) земельних ділянок для суспільних потреб.

Законом передбачено до 1 січня 2013 року заборонити внесення права на земельну частку (пай) до статутних фондів господарських товариств.

ВШАНУВАЛИ МАТЕРІВ-ГЕРОЇНЬ

Президент України Віктор Янукович підписав Указ №1161/2011, яким присвоїв почесне звання «Мати-героїня» 329 багатодітним матерям.

16 грудня у Представництві Президента України в АР Крим відбувся урочистий прийом з нагоди вручення почесних звань «Мати-героїня».

«Ми дуже вдячні Президенту країни за його турботу! Багато дітей в сім'ї — це велике щастя, і не треба боятися труднощів, адже ми живемо заради них», — ці слова прозвучали з вуст однієї з кримчанок, яка разом із ще двадцятьма багатодітними берегинями родини приїхала до Представництва Президента України в АР Крим на урочистий прийом з нагоди вручення державних нагород — почесних звань «Мати-героїня».

Президент України Віктор Янукович висловив співчуття у зв'язку зі смертю Вацлава Гавела — державного та політичного діяча, Президента Чеської Республіки у 1993-2003 роках, письменника і драматурга. Про це УНІАН повідомили у прес-службі Глави Української держави.

«Переконалий, що ім'я Вацлава Гавела навки залишиться в історії як символ свободи, демократії та успішності реформ, — йдеться у співчутті В. Януковича на адресу Президента Чехії Вацлава Клауса. — Прощу Вас передати глибокі співчуття рідним та близьким померлого, а також усьому дружньому чеському народові».

Віктор Плакідя сердечно привітав мешканок Сімферопольського, Крас-

ДИТИНСТВО ЗАХИЩАТИМЕ УКАЗ

Глава держави Віктор Янукович підписав Указ «Про питання щодо забезпечення реалізації прав дітей в Україні». Про це на брифінгу в п'ятницю поінформував уповноважений Президента України з прав дитини Юрій Павленко, повідомляє кореспондент УКРІНФОРМУ.

«16 грудня Президент підписав Указ «Про питання щодо забезпечення реалізації прав дітей в Україні». Цей указ був розроблений на виконання завдань, які поставив Президент України Віктор Янукович на Всеукраїнській нараді з питань захисту прав дитини, що відбулась 27 жовтня цього року», — сказав Ю. Павленко.

Він зазначив, що основна мета указу — створення належних умов для забезпечення прав та інтересів дітей, зокрема, дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, а також вирішення актуальних завдань у сфері охорони дитинства.

Ю. Павленко поінформував, що указ зобов'язує Кабінет Міністрів забезпечити впровадження оцінювання результатів діяльності Ради міністрів АР Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій за напрямом «Захист прав дитини». Окреме доручення стосується планування та фінансування у 2012 році заходів щодо виконання Закону «Про загальнодержавну програму «Національний план дій щодо реалізації Конвенції ООН про права дитини» на період до 2016 року». Цей закон визначає майже 100 індикаторів кількісного та якісного виміру діяльності всіх гілок влади щодо покращення соціального становища дітей.

Указ Президента передбачає також реорганізацію системи стаціонарної психіатричної допомоги дітям, покращення соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, реформування системи інтернатних закладів та низку інших заходів, повідомив Ю. Павленко.

Надія ЮРЧЕНКО

ДВІ ТРЕТИНИ УКРАЇНСЬКИХ РОДИН РОБЛЯТЬ ПОДАРУНКИ НА МИКОЛАЯ

Дві третини українських родин мають традицію дарувати на День Святого Миколая подарунки, свідчать результати опитування, проведеного соціологічною групою «Рейтинг».

Водночас 29% — такої традиції не мають, а ще 1% не знають такого свята. 6% опитаних не змогли визначитися, чи є така традиція в їхніх родинах, чи немає. При цьому опитування показало, що якщо на Заході традиція широко поширена серед 90% родин, то вже на Півночі (67%) і в Центрі (62%) менше, а на Півдні (56%), Сході (52%) і Донбасі (51%) — ще менше.

Традиція дарувати подарунки на День Святого Миколая більше поширена серед віруючих людей, особливо греко-католиків (92%), православних Київського (73%) та Московського (58%) патріархатів. Майже половина невіруючих такої традиції не дотримується.

Традиції дарувати подарунки на День Святого Миколая більше дотримуються жінки, молодь та люди середнього віку.

Опитування проводилося в Україні впродовж 25 листопада — 5 грудня методом особистого формалізованого інтерв'ю згідно з опитувальником (face to face). Загалом було опитано 2 тис. респондентів віком від 18 років.

І СЛУЖБА, І ДРУЖБА

Напружений графік навчально-бойової роботи підлеглих командира окремого батальйону радіоелектронної боротьби Військово-Морських Сил ЗС України капітана 2 рангу Сергія Тіма не завадив черговій зустрічі військових моряків зі своїми підшефними вихованцями. 50 дітлахів віком від чотирьох до десяти років зі Строганівського дитячого будинку Міністерства освіти та науки Автономної Республіки Крим були раді зустріти своїх добрих знайомих у військових одностроях.

Кожен вихованець від військових отримав не лише солодкі подарунки та яскраві іграшки, а й увагу та можливість протягом кількох годин провести час у компанії своїх дорослих приятелів, погратися з матросами, розповісти про свої здобутки та досягнення, почути цікаві розповіді моряків про військову службу.

За словами психолога закладу Олени Бондякшевої, діти завжди раді візитам військових.

— Четвертий рік поспіль до нас у гості приїжджають військовослужбовці. Моряки завжди вигідно відрізняються від інших наших гостей. Військові однострої — це завжди яскраво, барвисто й привабливо для дітей, — розповіла Олена Миколаївна. — Діти радісно реагують, є контакт, і вони швидко знаходять

спільну мову зі своїми старшими товаришами. Найголовніше в цих зустрічах — це спілкування, воно надзвичайно корисне саме для наших малюків, позбавлених батьківської турботи та опіки.

Також Олена Бондякшева нагадала, що не лише військові приїжджають у гості до дитячого будинку. «Щороку ми з малюками відвідуємо військові частини, де ознайомлюємося з умовами служби, під час екскурсії бачимо казарми, клуб, спортивний майданчик, маємо можливість подивитися озброєння та військову техніку і скуштувати матроської каші. Кожна така поїздка залишає незабутні враження у наших вихованців», — підсумувала психолог.

Нещодавно призвані моряки строкової служби вперше побували в гостях у вихованців

дитячого будинку. Водій-матрос Джамал Алескеров, який лише 2 місяці служить у Збройних Силах, зазначив: «Ми робимо добру справу. Мені приємно брати участь у цьому дійстві, тому що ми створюємо для дітей, котрі, як ніхто інший, потребують турботи та уваги, казку, даруємо їм тепло наших сердець». Свого товариша по службі підтримав і водій-електрик старший матрос Сергій Грузин: «Діти цікаві й веселі, радіють нашим відвідинам, граються та малюють разом з нами».

— Ми намагаємося передати нашим підшефним не лише подарунки та добрий настрій, але й прищепити повагу до старших, любов до Батьківщини, привнести в їхній світогляд необхідність займатися самозагартуванням, ввічливу поведінку та дотримання здорового способу життя, — зауважив капітан 2 рангу Сергій Тіма. У всіх групах виховного закладу, де цього дня побували гості, панувала атмосфера гарного настрою, яскравих емоцій та щирих усмішок, що й стало головним підсумком чергового візиту військових моряків до своїх підшефних.

А коли настав час прощатися, своїми враженнями від побаченого поділився шестирічний Сергієчко, який розповів, що сьогодні до нього у гості приходили дяді-військові, котрі подарували солодощі та іграшки, і що йому особливо сподобалась велика іграшкова машина та маленький комп'ютер, на якому він уже встиг погратися разом зі своїми товаришами.

Владислав СЕЛЕЗНЬОВ,
підполковник

НОВОРІЧНЕ СВЯТО ДЛЯ ДІТЕЙ З ПРИТУЛКУ

12 грудня вихованці Республіканського дитячого притулку для неповнолітніх отримали у подарунок свято від бібліотекарів. Працівники відділу мистецтв Кримської республіканської установи «Дитяча бібліотека ім. В. Н.

Орлова» прийшли до дітей з пізнавальною розвагою «Іграшок новорічних сівью».

Діти познайомилися з історією виникнення й особливостями виготовлення новорічних іграшок, уважно слухали легенди про

створення скляних іграшок, про першу бібліяну ялинкову прикрасу — блискучі зірочки, розповідь про доброго вісника Різдва — янгола, подивилися слайд-презентацію «Різдвяні листівки» й мультфільм «Новорічна казка».

Вихованці притулку із задоволенням відгадували загадки, активно брали участь у грі «Додай слово» та з радістю прикрашали ялинку.

Олена КАРАСЬ,
завідувач відділу мистецтв
«Дитячої бібліотеки
ім. В. Н. Орлова»

РОЗСТРІЛЯНИЙ САД

ДО 120-РІЧЧЯ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ ВИДАТНОГО УКРАЇНСЬКОГО ВЧЕНОГО-САДІВНИКА ТА ОРГАНІЗАТОРА ВІТЧИЗНЯНОЇ НАУКИ, ПРОФЕСОРА ВОЛОДИМИРА СИМИРЕНКА

Після більшовицької окупації України і злочинного вбивства всесвітньо відомого українського вченого-садівника та поміщика Левка Симиренка у Різдвяні свята 1920 року завершується майже тридцятирічна доба ренесансу вітчизняного садівництва. За офіційними статистичними даними, приріст площі промислових садів в Україні за період з 1887 до 1914 року складав майже 300 тис. га. Щорічно в Україні площа промислових насаджень зростала на 11-12 тисяч га. Це майже стільки, скільки було садів у тогочасній Таврійській губернії (разом з Кримом). На кінець 1914 року загальна площа садів в Україні досягла майже 500 тис. гектарів, тобто садів було вдвічі більше, ніж в усіх російських губерніях. До того ж, за якістю та ринковою цінністю продукції з українських садів значно різнилися від російської садовини. Північна садовина була придатною лише для місцевого споживання та переробки.

Отже, після закінчення Першої світової війни та перед окупацією вже незалежної держави російськими військами наприкінці 1917 року Україна виступала на європейських ринках як вельми потужна садівнича країна.

Як за площею садів, так і валовим збором садовини вона не поступалась провідним садівничим країнам Західної Європи. Продукція, вирощена в українських садах, на зовнішніх ринках успішно конкурувала з європейською. Стосовно ж внутрішнього ринку, можна впевнено стверджувати, що російські столиці та всі великі індустріальні центри Росії споживали садовину, вирощену, головним чином, у Криму та Україні.

Завдяки видатному українському вченому Левку Симиренкові наприкінці XIX — у першому десятиріччі XX століття садівництво в багатьох районах України та Росії стало провідною й економічно найбільш важливою галуззю сільськогосподарського виробництва. Виплекана Л. П. Симиренком унікальна садівнича наукова школа вже наприкінці XIX століття обґрунтувала і провела в Україні зональну спеціалізацію промислового садівництва з урахуванням особливостей природно-кліматичних районів її території. Більше того, саме завдяки Левку Симиренку мабуть вперше у світовій практиці і почали опрацьовувати і впроваджувати в промислові насадження України не лише породне, але і сортове районування плодів культур. Саме ці здобутки симиренківської наукової школи стали теоретичним підсумком для формування в Україні потужних центрів промислового садівництва.

На жаль, вельми складні політичні процеси, які розпочалися після Української національно-визвольної революції 1917 року та вбивства чекістськими посіпаками видатного вченого на порозі Різдва 1920 року, призупинили подальший поступ вітчизняного садівництва. До середини 20-х років минулого століття воно переживало страшний занепад. Більшість промислових садів було знищено, а ті, що лишилися, — перебували у занедбаному стані. Це був перший і найбільш руйнівний удар по українському садівництву та симиренківській науковій школі.

Відроджувати вісент знищену галузь довелося сину

Левко Платонович Симиренко з дітьми. Сидять Платон та Тетяна, стоїть Володимир (1914 р.)

видатного вченого, професору Володимир Симиренку. Склалися так, що про життя та наукову діяльність четвертої генерації славетного роду Симиренків навіть сучасним садівникам відомо дуже мало. Він загинув в енкаведистських катівнях наприкінці вересня 1938 року, не досягши 47-річного віку. Після арешту професора Володимира Симиренка як «ворога народу» теж у Різдвяні свята, але 1933 року, його ім'я на кілька десятиліть вилучили з української науки і всіляко намагалися стерти з людської пам'яті.

Якщо родину Симиренків реабілітували під тиском світової наукової громадськості ще в середині 50-х років минулого століття після XX з'їзду КПРС, то ореол «ворога народу» над Володимиром Симиренком тяжів аж до доби незалежності України. Звинувачення у ворожій діяльності та протидії більшовицькій політиці у сільському господарстві з професора Володимира Симиренка зняли офіційно лише в 1993 році.

Тому сьогодні навіть в науковому середовищі про життя, багатогранну діяльність та величезний науковий доробок видатного вченого майже нічого невідомо. Про Володимира Симиренка навіть після реабілітації родини Симиренків не написано жодної наукової праці. На жаль, і за роки незалежності України так і не відбулася справжня наукова та громадська реабілітація цієї надзвичайно талановитої людини і великого вченого-енциклопедиста та справжнього патріота України.

Народився Володимир 29 грудня 1891 року в родині видатного українського вченого-садівника і поміщика Левка Симиренка та відомої польської революціонерки Альдони Грушевської-Симиренки на Платоновій хуторі, поблизу великого черкаського села Мліїва, неподалік від містечка Городище.

Дитинство всіх трьох дітей Симиренків проходило у невеличкій родинній садибі, яку для свого старшого сина Платона створив патріарх славетної торгово-промислової фірми «Брати Яхненки-Симиренко» Федір Симиренко. Ще й сьогодні, незважаючи на багатолітнє більшовицьке пљондрвання цього мальовничого куточка поблизу невеличкої тихої та лагідної річечки Вільшанки, Платонів хутір зачарує відвідувачів залишками колишнього унікального дендрарію та каскадом ставочків з невеличким острівцем на одному з них.

Збереглися також старий та новий вельми скромні для заможної родини будиночки. В одному з них зупинявся наприкінці літа 1859 року Тарас Шевченко. У ньому сьогодні існує кімната-музей Великого Кобзаря. А у новому будиночку зусиллями громадськості відкрито Му-

зей родини Симиренків — філію Черкаського державного обласного краєзнавчого музею. Симиренківська садиба Платонів хутір від інших родових маєтків, яких було дуже багато на Черкащині, відрізнялася надзвичайною скромністю, ошатністю та квітучими духмяними садами.

Від колишнього економічного дива — Городищенського цукрового і машинобудівного заводів та унікального котеджового містечка — витвору основоположників славетної фірми, створеної братами Яхненками та Федором Симиренком, не лишилося й сліду. Заводи та містечко були збудовані на орендованій землі спадкоємців князів Воронцових. Їх, на вимогу орендарів, знищили ще у 80-х роках XIX століття.

Навесні Платонів хутір купався у квітучому морі садів. А восени, під час збору врожаю, пахощі з симиренківських садів поширювались не лише до Городища, але й долинали і до Черкаса.

Безумовно, батько та розкішні сади, які супроводжували хлопця від самої коліски, прищепили йому любов до саду та садівництва. Під керівництвом батька та найдосвідченіших садівників хлопцеві до двадцяти років освоїв садівничі мистецтва. Він добре знався на щепленні та вирощуванні саджанців, володів методами формування та обрізання дерев, міг безпомилково визначити сорти плодів культур, опанував наукові засади сортознавства та помологічного опису плодів.

У своїй автобіографії, яку Володимир Симиренко підготував для Київської політехніки, готуючись в 1921 році читати на рідному агрономічному відділенні курс садівництва, учений не без гордості зазначав: «У розсадниках та садах батька я з 12 років брав участь у всіх садово-городніх роботах, завдяки чому маю мало не двадцятирічний стаж садівника. Паралельно із суто технічною працею в розсаднику я брав участь до 1915 року у вивченні помологічних колекцій та в їхніх описах, що виконував мій батько. Зараз цей опис сортів прийнятий до видання «Вченим комітетом сільського господарства України». Крім того, до моменту націоналізації господарства я брав участь в його адміністративному управлінні».

Після розлучення батьків Володимир навчався у гімназіях спочатку у Полтаві, а потім у Києві. Альдона Еміліївна з дітьми мешкала у Києві на вул. Львівській. Володимир навчався у 7-й гімназії. Нині це вулиця Михайла Коцюбинського. Вже в роки незалежності України з ініціативи доньки вченого на будинку гімназії встановлено меморіальну дошку професору Володимир Симиренку.

Літні канікули всі діти Левка Платоновича проводили на родинному Платоновому хуторі. Тож це місце не лише вони, але й їхні нащадки вважали своєю малою Батьківщиною. Гімназію Володя закінчив у 1910 році і того ж року вступив на агрономічне (сільськогосподарське відділення) Київського політехнічного інституту. Навесні 1915 року на патріотичній хвилі він записався волонтером до армії, хоча через короткозорість був звільнений від військової служби.

Володимир Симиренку, як досить освіченої людини, яка вже мала значний досвід управлінської роботи, доручають роботу з постачання військових крамниць та організації солдатського побуту у військах Південно-Західного, а з 1917 року на Румунському фронті.

У Земсоюзі вчорашній студент упродовж трьох років обіймав цілу низку посад, починаючи від завідувача продовольчого складу до уповноваженого Комітету Всеросійського Земського Союзу. Він зробив величезний внесок в організації солдатських крамниць і сприяв налагодженню їх постачання якісними товарами та прозорої діяльності. На тлі мародерства та здирництва, яке у той час процвітало в інтендантському відомстві російської армії, відстоювання солдатських інтересів, чесність та принциповість волонтера Володимира Симиренка забезпечили йому величезну повагу та авторитет серед солдатів. Збереглися десятки фронтівих листів Володимира Симиренка до свого безпосереднього начальства та своїх підлеглих із Земського Союзу, існують листи і до нього. Ці матеріали є свідченням його кришталевої чесності, великого організаторського хисту волонтера, якому не виповнилося ще і 24 років. Досвід організаторської та управлінської роботи, набутий Володимиром у Земсоюзі, сповна проявиться в період створення ним наукової садівничої мережі в Україні та Російській Федерації, республіках Закавказзя та Середньої Азії.

На початку 1918 року Володимир Симиренко повертається до Києва і поновлює заняття в Політехнічному інституті. Під керівництвом професора В. В. Колкунова він ще в 1915 році підготував дипломну роботу з фізіології рослин. Садівничий вишкіл майбутній учений пройшов під керівництвом академіка М. Ф. Кашенка, одного з основоположників сибірського садівництва та батьківського приятеля.

Влітку 1918 року Володимир успішно закінчує інститут з дипломом спеціаліста першого звання. Навіть у вельми складній і нестабільній політичній ситуації, в якій упродовж 1918-1920 рр. перебував Київ, випускник Київської політехніки Володимир Симиренко з його несподібною вдалою та кипучою енергією встиг реалізувати кілька нових, неймовірних для воєнного часу, проектів. Він активно співпрацює з кооперативним рухом і створює Київське товариство садівників та городників. Його обирають спочатку членом, а невдовзі й головою правління. У короткочасну добу гетьманату в Міністерстві земельних справ, яке очолював родич Симиренків Володимир Леонтович, Володимир Левкович працював спеціалістом з садівництва. Він ініціював скликання Всеукраїнського з'їзду садівництва, на якому його обирають членом Ради та членом бюро. Рятуючись від червоного терору в Києві, він у 1920 році опиняється в Одесі, де працює в кооператив-

Професор Володимир Симиренко

ному органі «Дніпросоюзі», одночасно читає курс садівництва у місцевому училищі садівництва та виноградарства. Через захворювання на тиф наприкінці року повертається до Києва. Новоствореному Вченому комітету сільського господарства, фактично зародку академії сільськогосподарських наук, був потрібний досвідчений фахівець. Вибір впав на Володимира Симиренка. У цьому Комітеті він очолює секцію садівництва та городництва. Як фахівець, обізнаний з садівництвом, Володимир Симиренко не міг змиритися з жалюгідним станом націоналізованого в 1917 році Помологічного розсадника свого батька, на якому впродовж 30 років було зібрано світову колекцію плодів культур. Врятувати ситуацію могла лише організація на науково-виробничій базі Помологічного розсадника державної наукової установи — дослідної станції. В доцільності її створення Володимир Симиренко переконав не лише керівництво Вченого комітету, але і високих чиновників з наркомату землеробства.

Ще на початку своєї наукової діяльності Володимир Симиренко став опрацьовувати модель управління садівничою наукою та керівництва галуззю. Учений пам'ятав батьківські настанови та його намагання створити у кожній природно-кліматичній зоні помологічну колекцію і науково-дослідну станцію. Саме це і стало провідною ідеологією запропонованої професором Володимиром Симиренком моделі управління садівничою наукою. Зазначену модель у межах всього Союзу та віровської системи пізніше став запроваджувати науковий однодумець та близький товариш Микола Вавилов. У 20-30-ті роки минулого століття мережа віровських зональних дослідних станцій покрила неосянні простори Радянського Союзу. В Україні та у південній зоні садівництва цей процес проходив за активної участі професора Володимира Симиренка. Його не без підстав сучасники називали українським Вавиловим.

Мліївська садово-городня станція створювалася Володимиром Симиренком на базі Помологічного розсадника, задумувалася ученим як центральна або головна наукова установа садівничої галузі України. Офіційною датою її організації вважається 1921 рік. Тож наукова спільнота мала б цього року вшанувати її славетне 90-ліття. Проте нинішня влада та чиновники від науки її зігнорували. Так само у владних коридорах, незважаючи на клопотання громадськості, проігнорували і 120-літній ювілей видатного вченого, організатора і першого директора Мліївської дослідної садово-городньої станції та Всеукраїнського науково-дослідного інституту південних плодів і ягідних культур у Києві.

Дослідну станцію Володимир Симиренко очолював майже 10 років, а науковим директором створеного науково-дослідного інституту встиг пропрацювати лише три роки.

Петро ВОЛЬВАЧ, академік УЕАН, дійсний член НТШ, симиренкознавець

(Продовження в наступному номері)

Юрій САДЛОВСЬКИЙ: «У КИЄВА Є ШАНС ШВИДШЕ ЗАГОВОРТИ УКРАЇНСЬКОЮ, НІЖ ЗАГОВОРТИ ЛАТИСЬКОЮ РИГА...»

З Юрієм Садловським, викладачем латиської мови, ми познайомилися роки зо три тому. І тоді те, про що ми говоримо зараз, було лише в планах. Тому з більшою приємністю можна зробити висновок: активні люди можуть швидко змінювати світ. Принаймні, світ навколо себе. Отже, сьогодні говоримо з паном Юрієм про радянську і сучасну Латвію, про стосунки наших народів і про Центр балтистики, який енергійно створюється у Львові руками подвижників. Має центр і свою «прописку» — це факультет міжнародних відносин Львівського університету ім. І. Франка.

— Деякий час центр діяв неофіційно (хоч у нас були великі напрацювання по Латвії), тепер же ми створили громадську організацію «Центр балтистики». В майбутньому плануємо залучити до роботи центру ще й литовських фахівців. Взагалі, це прецедент, бо, як правило, столиця намагається контактувати і укладати договори зі столицею, а Львів офіційною столицею не є... Шоправда, теоретично є угода між Латвійським університетом і Київським, але вона не працює. Це — папірець. Просто зустрілися колишні ректори цих навчальних закладів, «потусувалися», попарилися, от і все... У нас же справи рухаються непогано — на даний момент латиську мову вивчають уже 30 осіб. Причому, це не лише студенти-міжнародники, але й філологи, журналісти, економісти. Ми даємо не лише знання мови, але й розповідаємо про регіон — як об'єкт туризму, бізнесу тощо. Тобто даємо багато інформації про державу. Раз на рік у нас запланована поїздка до Латвії. Нещодавно туди їздила група студентів із семи чоловік; усі вони закінчили півторарічний курс вивчення латиської мови. Треба сказати, що відкриття центру і поїздки

стали можливими завдяки угоді між факультетом міжнародних відносин нашого університету і гуманітарним факультетом Латвійського університету. З розумінням сприйняли ідею створення Центру балтистики ректор університету Іван Вакарчук та проректор Володимир Кирилич. Багато допомогли в реалізації проекту колишній декан факультету пан Маркіян Мальський (тепер він є послом України в Польщі) та Ігор Бик — виконуючий обов'язки декана факультету міжнародних відносин. А ще неодмінно варто згадати почесного консула Латвії у Львові Володимира Гарцулу.

— Пана Юрію, мені дещо незвично бачити українця в ролі викладача латиської мови. Хай би вже там англійської чи німецької... А досконало вивчити мову, не народившись у тій республіці, не проживши там перші роки свого життя, мабуть, непросто.

— На навчання до Латвії я поїхав ще в радянський період, коли мені було 18 років.

«Es milu Latviju» — «Я люблю Латвію»

Столиця Латвії — Рига

Це була непогана ідея Яніса Петерса — тодішнього очільника Спільки письменників Латвії. Вона полягала в тому, щоб запросити на навчання до Латвії здібних дівчат і хлопців, які здобули середню освіту і вже щось пробують писати. Було завдання опанувати латиську мову на такому рівні, щоб потім перекладати з неї на свою рідну. Мене рекомендував Володимир Лучук зі Львова. А ще на нашому курсі навчалися дві естонки, дві литовки, дві вірменки, два таджиків, білорус, туркмен, узбек. Курс був дуже цікавим, були навіть представники Гірського Алтаю, Комі АРСР... Але не всі довчилися до кінця, на це були різні причини. Провчившись п'ять років, ми отримали дипломи в 1993 році. Але ще в 1992 році я почав викладати латиську в єдиній у Латвії українській школі — її відкрили в Ризі у 1991 році. Там я пропрацював одинадцять років...

— Дуже часто від наших громадян можна почути думку, що в республіках Балтії представники корінної нації — всі до одного націоналісти. А російськомовне населення зазнає утисків за мовною ознакою. Це відповідає дійсності?

— Литовці, латиші та естонці є справжніми патріотами, але про якісь утиски говорити не доводиться. Мало того, якщо в Литві та Естонії ситуація з мовою більш-менш благополучна, то в Латвії місцева інтелігенція занепокоєна долею саме латиської мови. А вже на момент розвалу СРСР латиші в Ризі становили лише 30%, тобто були меншиною у власній столиці... І тепер мером столиці є росіянин Ніл Ушаков. І це закономірно — населення російськомовного міста захотіло обрати «свого» мера і демократичним шляхом зробило це. Ніл Ушаков (або Нілс Ушаков, як кажуть латиші) трішки володіє державною мовою, але розмовляє з помилками, одразу видно, що латиська не є його рідною... Крім того, росіяни тепер енергійно збирають підписи і хочуть провести референдум про визнання другої державної мови — російської. У Євросоюзі права людини завжди на першому плані, тому латишам скоро може стати несолодко. До речі, тепер у зв'язку з економічною кризою ситуація ще більше ускладнилася, адже «просунуте» російськомовне населення столиці ще якось виживає і не виїздить за межі Латвії, а ось латиші з невеликих містечок і хуторів вимушені шукати роботу за кордоном.

— Але ж скільки було інформації про обов'язкову «натуралізацію», про те, що не знаючи латиської мови, не знайдеш роботи за фахом...

— Натуралізація звелася до абсурду, нерідко латиші складають іспити за росіян, і це ні для кого не є таємницею. Викручуються без знань мови навіть бізнесмени. Вони тримають біля себе латиськомовну секретарку, яка коли треба виконує функції перекладачки. Тому навіть термін такий виник: «професійний латиш». Працівники сфери торгівлі, як правило, знають державну мову в належному обсязі. Але й тут є винятки: колись я був у Даугавпілсі і хотів щось замовити латиською у кав'ярні. Уявіть собі, офіціантка мене не зрозуміла! Слухала, слухала, а потім обіра-

Юрій Садловський

ла, очевидно, звичною для себе фразою: «Чо вы от меня хотите?»

— Отже, у латишів також є свої «Севастополі», «Сімферополі» і «Северодонецькі»?

— Виявляється, що є. До речі, якщо говорити про український Сімферополь, то він мене дуже розчарував. Якось я хотів купити «Кримську світлицю» і запитав у кіоскерки, чи є сьогодні ця газета? Вона ж сказала: «Єсть, но на украинском...» Я досить різко зауважив, що свої шовіністичні рефлексії нехай залишає для кухні, а читачів треба просто чемненько обслуговувати, не нав'язуючи їм свої особисті мовні уподобання. На жаль, подібні міста, де ігнорується державна мова, є і в Прибалтиці... У латишів — це вже згаданий Даугавпілс, у естонців — Нарва. Там багато людей мають російське громадянство. Але загалом у Естонії мовна ситуація краша, ніж у Латвії. Краша й економічна, адже їм дуже допомагають фіни. Це такі самі «братушки» для естонців, як румуни — для молдаван. Навіть жарт є, що всі естонці виїхали до Фінляндії, а фіни, як у себе вдома почуваються в Естонії... А Латвія, яка після здобуття незалежності була у кращій економічній ситуації, ніж Польща, тепер дуже збідніла. І багато латишів тепер працюють в Англії або збирають полуницю в Ірландії.

— Чи мовна ситуація в Латвії є предметом занепокоєння місцевих освітян, філологів?

— Латиші роблять героїчні спроби врятувати мову. Думаю, в освітян є план стосовно поліпшення мовної ситуації. Але поки всі надії на кардинальне покращення розбиваються об... економічну кризу. До речі, досвід Латвії українцям варто б вивчати. Мені здається, у Києва є шанс швидше заговорити українською, ніж заговорити латиською Рига. Адже етнічних українців у Києві далеко не 30%, а майже три чверті... Треба цілеспрямовано пробуджувати національну пам'ять киян! Звісно, це непросто, але легше, ніж примусом змусити вивчити нерідну мову, спираючись на патріотизм лише 30% городян. Головне ось що: кияни повинні працювати активно, цілеспрямовано, але водночас спокійно, без надмірного радикалізму. Не можна допускати розколу за мовною ознакою.

Сергій ЛАЩЕНКО

ТИМ ЧАСОМ...

У ЗАКОНІ ПРО МОВНУ ПОЛІТИКУ НЕ ГАРАНТОВАНИЙ ЗАХИСТ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Венеціанська комісія вважає, що у законопроекті про засади державної мовної політики недостатньо гарантій використання та захисту української мови. Як повідомила УНІАН голова Відділу демократичних інституцій та фундаментальних прав Венеціанської комісії Артеміда-Тетяна Кіска, про це йдеться у висновках Венеціанської комісії щодо проекту закону «Про засади державної мовної політики» народних депутатів Сергія Ківалова та Вадима Колесніченка, схвалених минулого тижня на засіданні Комісії у Венеції.

«Одна із слабких сторін нинішнього проекту — які гарантії для забезпечення належного рівня використання та захисту української як державної мови. Тому Комісія вважає, що необхідно щось зробити для того, щоб забезпечити цей баланс не лише на папері, хоча й на папері ще потрібно змінити окремі речі, але й як це зробити на практиці», — сказала представник Комісії.

«Залишається питання, наскільки, враховуючи специфічну ситуа-

цію в Україні, достатніми є гарантії в нинішньому проекті закону для консолідації української мови як єдиної державної, та щодо її ролі, яку вона має відігравати в українському суспільстві», — зазначається у пункті 66 схвалених висновків.

При цьому Комісія наголосила, що загалом поданий проект закону є кращим, ніж попередній проект закону про мови в Україні, висновки щодо якого були схвалені Комісією у березні цього року. Так, Комісія зазначила, що нинішній проект закону більше не приділяє спеціальної уваги російській мові, оскільки практично в усіх його положеннях посилення на цю мову замінені посиланнями на «регіональну мову та мову меншин». Таке ставлення до російської мови, рівне, як і до інших регіональних мов або мов меншин, на думку Комісії, може бути сприятливим до інших регіональних мов в окремих сферах громадського життя.

«Тим не менше, є кілька сфер громадського життя, в яких росій-

ська за цим проектом отримає рівень захисту, що відрізняється від інших регіональних мов та мов меншин», — сказала А.-Т. Кіска.

У висновках Комісії зазначається, що, незважаючи на те, що відповідно до статті 10 Конституції України українська є єдиною державною мовою, деякі статті проекту закону надають російській мові самий рівень захисту, як і українській. Зокрема, оприлюднення актів центральних органів влади російською мовою.

Крім того, Комісія відзначила, що визнання лінгвістичної свободи засобів масової інформації, виходячи з ринкових оцінок, може призвести до домінування російської мови.

Комісія звернула увагу на відсутність у проекті закону вимог до теле-, радіокомпаній щодо щоденної квоти на мовлення державною мовою. «В цих положеннях можна побачити навіть зменшення ролі української мови», — написана у висновках.

У документі також зазначається, що запропоноване у статті 20.7 проекту закону формулювання щодо того, що в усіх загальних середніх навчальних закладах забезпечується вивчення державної мови і однієї з регіональних мов або мов меншин, запроваджує занадто чітке зобов'язання. На думку Комісії, слово «забезпечується» краще замінити на інше, яке б містило більше нюансів.

«На думку Комісії, захист російської мови та її використання як висловлення ідентичності членів українського суспільства, які вільно обрали таку лінгвістичну ідентифікацію, — виправдана ціль. Венеціанська комісія, разом з тим, підкреслила ризик ставлення до російської на тому самому рівні, що й до української, що може зменшити інтеграційну силу української мови та поставити під загрозу роль, яку українська має відігравати як єдина державна мова», — зазначено у схваленому документі.

«На папері це чудово, тепер є питання, чи зможе Україна на практиці втілити положення закону, чи є достатньо ресурсів фінансових, гуманітарних тощо щодо цього захисту», — сказала представник Венеціанської комісії.

У зв'язку з цим, Комісія знову закликала до чесного балансу між захистом прав меншин з одного боку та збереженням державної мови як засобу інтеграції в суспільстві — з іншого.

Як повідомляв УНІАН, народні депутати від Партії регіонів С. Ківалов та В. Колесніченко зареєстрували у Верховній Раді законопроект «Про засади державної мовної політики», що передбачає використання регіональних мов або мов меншин нарівні з державною.

У пояснювальній записці до законопроекту зазначено, що у разі ухвалення законопроекту російська мова стане регіональною в 13 адміністративно-територіальних одиницях України (з 27-ми) — у Дніпропетровській, Донецькій, Запорізькій, Луганській, Миколаївській, Одеській, Сумській, Харківській, Херсонській, Чернігівській областях, АР Крим та містах Києві й Севастополі; кримськотатарська — в АР Крим, угорська — в Закарпатській області, румунська — в Чернівецькій. Інші мови традиційних національних меншин України отримають захист у менших адміністративно-територіальних одиницях.

БИТВА ЗА КРИМ: ПРИБОРКАННЯ БАНДИТИЗМУ

(Закінчення. Поч. у №45-46)

До генерала прийшов на прийом заступник начальника одного із райвідділів разом зі своїми підлеглими. І оголосив, що відділ не працюватиме, бо міліція протягом трьох місяців не отримує зарплати... Корнієнко, знаючи фінансові труднощі країни, радив перечекати, вдатися навіть до позик, але й суворо попередив цього керівника, що його дії є незаконними і таке не має повторитися.

Та про проблему знав і не забував. Подавав тривожні звернення в Київ, мав розмову з міністром Ю. Кравченком. І, як виняток, кримська міліція почала отримувати зарплату своєчасно і в повному обсязі.

Втім, це було чи не єдиною фінансовою допомогою з боку Києва. Обіцянок давалося багато, але... Якось в Головне управління заявився один дуже високий посадовець. Вивчивши обстановку, пообіцяв виділити мільйон гривень на придбання нових машин та інше. І ці кошти були виділені. Але до Криму так і не дійшли. У більшості складних випадків Корнієнко доводилося покладатися на самого себе.

Дуже пощастило, вважає, в тому, що в Криму тоді серед керівного складу зібралася хоч невелика, але впливова група справжніх патріотів України. До неї входив тодішній Представник Президента України в АР Крим Д. Степанюк.

— Дмитро Петрович уміло керував ситуацією. Те, що він там був, було великою знахідкою для керівництва Криму, — пригадує Корнієнко.

Нормальною, вваженою людиною називає він тодішнього голову Ради міністрів Криму А. Демиденка, який серцем переживав усі ті труднощі, що спостигали автономію, і намагався, як і Д. Степанюк, спільно з іншими патріотами навести порядок і оздоровити суспільство.

Пліч-о-пліч з М. Корнієнком на боротьбу стали і новопризначений прокурор автономії В. Шуба, і начальник Головного управління СБУ О. Касьяненко. Разом виїжджали на великі злочини, разом приймали рішення і організували викриття злочинців. Прокурор В. Шуба розпочав кадрову очищення і у своїй службі, звільнив десятки осіб. А міліція допомагала йому виявляти перевертнів.

Значну допомогу надав тодішній Президент Кучма, ініціювавши ухвалення закону про превентивні затримання. І хоч цей закон прожив усього півтора місяця (був скасований Верховною Радою України), все ж його навіть короткотермінове використання позитивно вплинуло на боротьбу зі злочинністю. Багатьох порушників затримали. Хоч деяких із них довелось відпустити, але всі вони відчули

хиткість своїх позицій, пригадали, що кара за зло може стати невідворотною.

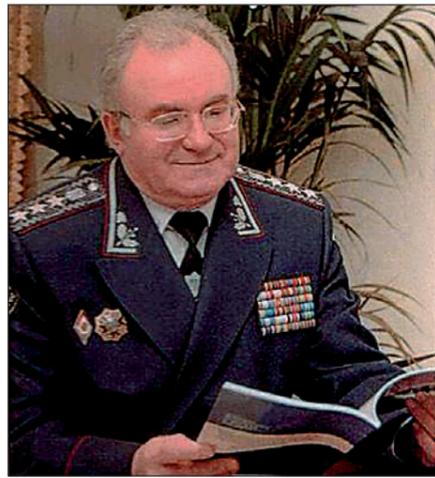
Якщо захищені депутатськими мандатами бандити поки що відчували себе у певній безпеці, то менші їхні поплічники все частіше почали потрапляти в руки закону. Злочинні армії різко почали втрачати свій бойовий склад. І слово «армії» тут не перебільшення. Ті ж «Башмаки» чи «Сейлем» (так називалися дві найбільші злочинні групи) могли за раз зібрати і по тисячі своїх бійців. А скорочення суттєво підірвало їхні суспільні впливи та оперативні можливості. І якщо раніше злочинні організації на окремі операції міліції дивилися як на дрібні укуси, то тепер уже відчули серйозну загрозу своєму існуванню. Міжособна війна бандитів почала перетворюватися на війну з міліцією.

У центрі Сімферополя після повернення зі служби по-звірячому був убитий начальник відділу управління з боротьби із організованою злочинністю ГУ МВС в АР Крим полковник М. Зверев. Генерал-лейтенант М. Корнієнко негайно розпочав пошукову операцію. Перший заступник міністра внутрішніх справ України Л. Бородич, який прибув на той час в автономію, включився в роботу, викликав на похорони начальника підрозділів з боротьби із організованою злочинністю всіх областей країни. Вони мобілізували правоохоронців на найсерйознішу боротьбу з новими загрозами. На похоронах М. Корнієнко заявив, що злочинці будуть знайдені і покарані. І слова свого дотримав. Виявили і головного замовника цього вбивства. Це був високий посадовець тієї пори. І не поніс покарання лише тому, що надто закомпрометоване було це замовлення, міліція не змогла зібрати достатньо незаперечних доказів. Надали допомогу сім'ї убитого. По кожній із організованих бандитських груп утворили окремі міліцейські групи. Незабаром притягли до відповідальності і довели вину понад 30 осіб.

Така реакція з боку керівника главку справила позитивне враження на всіх працівників міліції. Вони ставали самовідданими, принциповішими і сміливішими в боротьбі зі злом. Коли в тому ж Сімферополі сталося вбивство одного з кримінальних авторитетів Хавіча, то розкрите воно було буквально за кілька хвилин.

Неподалік проходив оперуповноважений М. Ачинович, який зреагував на постріл, догнав і скрутив злочинця. Швидко на місце злочину прибув і сам Корнієнко. Виявив у кишені убивці два заряджені пістолети.

— Як же ти брав його, Мирославе, —

Михайло Корнієнко

спитав у Ачиновича, — адже він тебе з таким арсеналом міг щонайменше вбити двічі.

— Про це якось тоді не думав, — відповів опер.

У свідомості людей відбувався перелом. Почуття обов'язку почало пересилювати навіть почуття власної безпеки. І приклад цього показував сам Корнієнко.

З перших же днів, як отримав призначення в Крим, почав його запрошувати на різні високі наради, найчастіше — до Верховної Ради автономії. Тут, прикрившись депутатськими повноваженнями, бандити відчували себе особливо безпечно і сподівалися авторитетом високого органу нагнути міліцейського керівника під себе.

Голова Верховної Ради автономії В. Кисельов на одному з засідань президії ради запитав: ось, мовляв, шановний начальнику главку, ви часто заявляєте, що у нас у владі — злочинці. Де ж вони?

— Та навпроти нас з вами сидять, — миттєво відповів Корнієнко.

Тоді цікавилися журналісти, як він на таке зважився, не побоявся.

— Якби боявся, то нічого мені тут у Криму робити було. І чого тут боятися, бандити — вони і є бандити, — відповів.

Хоч небезпеку, звичайно, розумів. У машині тримав, крім пістолета, ще й автомат. Від підлеглих вимагав постійної бойової готовності, дбав про фізичну і бойову підготовку. І цим теж рятував їхні життя. І не відступав. Коли отримав звістку, що бандити у Верховній Раді знову затіяли за надуманим мотивом атаку проти нього і його підлеглих, почали готувати розправу і над ним, і над наймужнішими його соратниками, то ні на який компроміс не пішов, а прямо зателефонував

ініціатору цієї кампанії і сказав:

— Що б ти не задумав, нічого по-твоєму не вийде, а вийде так, що за скоєні злочини, за всі злодійства і вбивства і ти, і твої помічники відповідатимете.

Відчував за собою постійний контроль і нагляд. Звичайно, оберігався. Але, як мовиться, якиби знав, де б упав, то й солому підстелив. Біда сталася на святкуванні дня народження голови Фонду держмайна АР Крим, керівника виборчого штабу Президента Л. Кучми О. Головізіна. Застілля було скромним, з невеликою кількістю гостей і обслуговуючих людей, начебто відомих і перевірених. Але після від'їзду Михайлу Васильовичу в автомобілі стало зле. Вирішив, що вдома полежить і все минеться. Та тривогу здійняв водій. Терміново викликали лікаря і негайно ж відвезли до лікарні. Виявили сильне отруєння. Як сказали лікарі, якиби не надали допомоги, то до ранку Михайла Васильовича не стало б.

Меншою мірою недомагання відчув і сам винувачець торжества. А незабаром його прямо біля власної квартири бандити розстріляли. Ось і гадай, на кого цілилися раніше. Чи, може, на обох одразу?

Та все ж результати роботи відчувалися. Відпрацьовувалася і удосконалювалася методика боротьби з організованою злочинністю, все ефективніше напрацьовувалася доказова база, і все частіше злочинці потрапляли на нари. Розбійні напади вдень припинилися і навіть вечори та ночі ставали спокійнішими. Відвертий і нахабний бандитизм танув на очах.

На очах змінювалася і його команда. Все більше відданих, мужніх і надійних бійців ставало поруч. Його заступниками стали О. Кочегаров, В. Бірюков, які працювали і вдень, і вночі. І в тому, що ситуація у Криму переламалася на користь порядку і права, теж їхня заслуга. Обидва за поданням М. Корнієнка стали генералами. Це був незвичний і нетрадиційний вчинок у практиці головних управлінь міліції. Як правило, начальники обласних управлінь вважали, що на область чи на ту ж автономію має бути один генерал. Тобто лише він. І будь-яким чином старалися цю традицію утримувати. А Корнієнко — ні. Гарні фахівці і віддані бійці, вважав, повинні отримувати те, що заслужили, нічого не жаль.

А незабаром Указом Президента Кучми Корнієнко був призначений начальником Головного управління у м. Києві.

Кримський главк очолив генерал Геннадій Москаль, який підтримав і розвинув започатковані генералом Корнієнком практику та порядки. А скасування Верховною Радою України депутатської недоторканності для депутатів місцевих рад значно покращило можливості боротьби. Раніше недоторканні переважно опинилися в руках закону, невелика кількість їх втекла за кордон.

Генерал Корнієнко прийняв Київ. Але це вже інша історія...

Анатолій КОВАЛЬЧУК

м. Київ

СУД ВИЗНАВ, ЩО КРИМІНАЛЬНУ СПРАВУ ПРОТИ КУЧМИ ПОРУШИЛИ БЕЗПІДСТАВНО

Печерський районний суд міста Києва визнав, що Генеральна прокуратура безпідставно порушила кримінальну справу щодо колишнього Президента України Леоніда Кучми за обвинуваченням у причетності до вбивства журналіста Георгія Гонгадзе.

Як передає кореспондент УНІАН, відповідну ухвалу суд виніс 14 грудня, задовольнивши, таким чином, скаргу адвокатів Л. Кучми на постанову першого заступника Генерального прокурора Рената Кузьміна щодо порушення кримінальної справи проти колишнього Президента.

Як зазначається в ухвалі, суд не знайшов підстав, які б вказували на причетність Л. Кучми до скоєння тяжкого злочину.

Зокрема, йдеться в ухвалі, відповідно до норм чинного законодавства, кримінальна справа може бути порушена тільки в тому випадку, якщо наявні об'єктивні дані, що вказують на склад злочину особи і на основі яких встановлюється наявність у діях особи складу злочину. У той же час з наданих суду матеріалів виходить,

що колишній Голова Верховної Ради Олександр Мороз не реєстрував офіційно у правоохоронних органах заяву про начебто скоєння злочину Л. Кучмою, також не були зареєстровані у належний спосіб заяви колишнього майора Управління Держохорони Миколи Мельниченка та інших осіб.

Дослідивши матеріали, додані до скарги, суд встановив, що фактично єдиною підставою для винесення першим заступником Генерального прокурора Р. Кузьміном постанови про порушення кримінальної справи проти Л. Кучми є аудіозаписи, зроблені М. Мельниченком.

Водночас, як зазначається в рішенні суду, Конституційний Суд України роз'яснив, що обвинувачення особи не може ґрунтуватися на доказах, отриманих у незаконний спосіб та особою, не уповноваженою здійснювати оперативнорозшукову діяльність. У зв'язку з цим суд встановив, що М. Мельниченко не є такою особою і, відповідно, суд дійшов висновку, що ці записи отримані незаконним шляхом, а також у суду виникає сумнів у механізмі їх отримання.

«Отже, вони (записи) не можуть бути використані як докази», — зазначається в судовому рішенні.

Крім того, суд дійшов висновку, що у Р. Кузьміна для порушення кримінальної справи проти Л. Кучми не було достатньо даних, які б свідчили, що Л. Кучма перевищив владу і службові повноваження, що потягнуло за собою тяжкі наслідки стосовно громадян Георгія Гонгадзе та Олексія Подольського, а були лише припущення.

«Таким чином у першого заступника Генпрокурора не було достатніх підстав для винесення постанови про порушення кримінальної справи, отже, скарга захисників С. Ульянова та В. Путруненка підлягає задоволенню», — йдеться у судовому рішенні.

Мирослава ГОНГАДЗЕ:

«ЗАЯВИ КУЧМИ — БЛЮЗНІРСТВО»

Вдова журналіста Георгія Гонгадзе буде опротестовувати рішення кийського суду, який не бачить підстав для порушення кримінальної справи проти колишнього Президента

України Леоніда Кучми. А його заклики знайти тих, хто влаштував зникнення Георгія у 2000 році, називає блюзнірством. Про це Мирослава Гонгадзе сказала в інтерв'ю Радіо «Свобода».

— Що означає для вас рішення Печерського суду, який скасував кримінальну справу проти Леоніда Кучми?

— Рішення Печерського суду про закриття справи проти Кучми не знімає підозри щодо його причетності до замовлення вбивства Георгія. Справа не розглядалась по суті, процес став прикладом повного ігнорування закону з боку суду. Кількість процесуальних порушень, здійснених судом, перевищила всі допустимі норми. І цим рішенням суд забув, як на мене, ще один цвях у труну українського правосуддя.

— Колишній Президент Леонід Кучма закликає знайти справжніх організаторів і замовників «касетного скандалу» та зникнення Георгія Гонгадзе, прокураторів, як він сказав. Чи ви вірите в щирість цих слів?

— Заяви Кучми про те, що він хоче розслідування справи, є справжнім блюзнірством. Той, хто прагне реального розслідування, не посилає своїх адвокатів на відверте порушення закону для того, щоб із технічних причин закрити справу. Ми абсолютно точно будемо оскаржувати це рішення. Це питання

принципу. Знушення влади над своїми громадянами стало звичною практикою для України і, оскаржуючи це рішення, я намагаюсь захистити не лише свої права і честь Георгія, я намагаюсь захистити принципи правосуддя, які, можливо, ще коли-небудь будуть існувати в Україні.

— Колишній народний депутат Олександр Єльшкєвич очікує, що найближчим часом проти Леоніда Кучми почнуться судові процеси за межами України. Чи вам щось про це відомо?

— Ні, мені про це нічого невідомо. Якщо ми будемо оскаржувати цю справу, а ми однозначно не довіряємо українському суду, ми підемо до Європейського суду, тоді ця справа буде розглядатись в Європейському суді.

* * *

Генеральна прокуратура України подала апеляцію на рішення Печерського районного суду Києва про скасування постанови про порушення кримінальної справи стосовно другого президента України (1994-2005 рр.) Леоніда Кучми за обвинуваченням у причетності до вбивства журналіста Георгія Гонгадзе. Про це у понеділок повідомив агентству «Інтерфакс-Україна» керівник прес-служби Генпрокуратури Юрій Бойченко.

ПІД ВІЛЬНИМ ВІТРИЛОМ

Із Чорноморського, найзахіднішого кримського райцентру і головного селища всього Тарханкутського півострова, до свого села Міжводного Валентин Бут доставив мене з вітерцем на скутері, як і обіцяв, за двадцять хвилин. Якби це було літо, а не нинішній «мертвий сезон», вправність чоловіка принагідно можна було б оцінити і за стерном його «Воля» — дев'ятиметрової вітрильно-моторної яхти, виготовленої власноруч за французьким проектом First 30E. А так я обмежився лише, так би мовити, круговим обзором її на суходолі, точніше — на трейлері на огороженому майданчику в декількох метрах від будинку господаря.

УСЛІД ЗА РОМАНТИКОЮ

Узагалі ж «Воля» — це вже п'ятий власний плавзасіб пана Валентина. Про кораблики, які він ще хлопчиною разом із однокласниками запускав на ставочку за городами в рідному містечку Білопільлі, що на Сумщині, звісно ж, не йдеться. Хоча саме ті дитячі забави навчали Валі романтику дальніх мандрів. Чому ж це не переросло у професію? Бо на заваді стали проблеми з зором, ускладнені астигматизмом та гіперметропією обох очей, — сумні наслідки неочачного падіння з висоти у тому ж таки босоногому дитинстві. «Але я не шкодюю, чесно, що не пішов у моряки. Бо ким я міг стати? Ну, в кращому випадку капітаном, але ж не свого судна. А так я — капітан завжди своїх суден. Це крутіше», — переводить на плюс свої життєві мінуси пан Валентин.

За реалізацію своїх задумів чоловік взявся на початку 1984-го. Себто буквально декілька місяців потому, як із дружиною Валентиною, до речі, теж учителем (фізкультури), переїхав до Міжводного. Ще на останньому курсі Сумського педінституту Валентин заздалегідь розіслав листи — мовляв, а чи потрібен вам учитель з англійської та німецької — у райвно виключно приморських регіонів тодішнього Союзу. Позитивна відповідь прийшла з далеких Примор'я, Заполяр'я, а також куди ближчого кримського Чорноморського, де в свою чергу запропонували місце «англійця» у сільській школі Міжводного. Варіант — годі й бажати. По заяв у цьому курортному селі ледве не зусбіч велика вода: Ярилгацька бухта і солоне, з лікувальними грязями, озеро Джарилгач. І що не менш важливо з практичних міркувань — молодій родині відразу ж надали кімнату у гуртожитку.

ПОЧИНАЛОСЬ УСЕ З «МИРУ»

Таке «бортове» ім'я отримав вітрильний первісток Валентина. Приміщення, де була навіть невеличка циркулярка та електрорубанок, для його будівництва надала школа, директором якої на той час був Микола Кукса — людина небайду-

жа і щира. За ласкавого сприяння директора радгоспу «Міжводне» Миколи Радченка ентузіаста отримали необхідні матеріали — дошки, фарбу, оліфу, навіть тканину на вітрила. Щодо проекту самого судна, то його Бут виношував давно. «Виходив тоді у Ленінграді такий журнал «Катери та яхти», — посвячує мене у деталі пан Валентин. — Звідти я взяв найголовніше — теоретичне креслення, тобто обводи шпангоутів (поперечних ребер корпусу судна. — Авт.). Наносиш сітку координат, розраховуєш напівшироти, висоти. Це досить просто, інша річ, скажімо, те, що важливий у такій справі «сопромат» на кафедрі іноземних мов не викладали. Тож довелося все самому вишукувати, за аналогами вивчати».

Найнеприємніше новоспечених яхтменів чекало вже на воді. Замість традиційного побажання «сім футів під кілем» — одразу категоричне «нізя». Чинники з ДІМС — державної інспекції маломірних суден — навідріз відмовились реєструвати Валентинову саморобку. Відтак «зелені кашкети» не давали дозвіл на вихід у відкрите море. То були дикі тоталітарні часи, коли начальник застави міг на місяць чи й на все літо закрити той чи інший причал. І все ж навіть за тих часів ентузіастам вдавалося ходити під вітрилами. «Але це було так дозовано. Хоча ми й намагалися знаходити лазівки, щоб таки вийти в море, та все ж наш «Мир» все більше простоював на березі і скоро геть розсохся», — констатує пан Валентин.

ТРИ «МРІЇ»

Куди щасливіша доля у «Мрії-1». Списаний у чорноморському рибколгоспі «Шлях комунізму» на дрова десятиметрової фелюзи Валентин Бут подарував друге життя. Підремонтнував ще добротний корпус, встановив міцні шогли, натягнув власноруч пошиті з тикун вітрила (до цього судно ходило виключно на моторі). Отримав вітрильник і законну «прописку» в Спорту суднореєстрі, а сам її господар, успішно склавши іспити перед повноважною атестаційною комісією, — дип-

лом яхтового капітана. На «Мрії-1» пан Валентин розрізав хвилі бухти майже шість років. Не тільки задля власного задоволення, а й катав приїжджих відпочивальників — за плату. Для вчительської родини, де виховувалось троє дітей, це стало ще й непоганим підробітком.

Наступна «Мрія» стала результатом конверсії військово-морської бази на Донузлаві ще, до слова, до офіційного поділу Чорноморського флоту. У розпал надто поспішного розпродажу флотського майна один із місцевих жителів придбав там корпус тральщика (військового судна, призначеного для пошуку і знешкодження морських мін. — Авт.). Але не зміг дати йому ради і запропонував Валентину Буту, який напередодні продав свою першу «Мрію» і підшукував на заміну щось підходяще. Конверсійний тральщик польського виробництва завдовжки аж шістнадцять метрів його цілком влаштував. Однак поморочитись довелося добряче, аж три роки. Так на «Мрії-2» з'явилися не тільки вітрила, але й... комбайновий двигун. Щоправда, на новому-старому плавзасобі пан Валентин зробив лише один вихід у море. А далі трапилось непередбачуване. «Я стояв у бухті на якорі, — згадує чоловік той фатальний для його «ластівки» день, — коли налетів шквал. Одразу потрібно було і з якоря зніматись, і мотор заводити. Зробити одночасно і те, і друге, зрозуміло, не виходило. Тринадцятилітньому синові довелося самому тримати стерно. Саме це дало мені можливість підняти вітрила і судно почало потроху відходити від берега. Але дрейф був завеликий, а часу, аби завершити маневр, надто мало. Як результат, судно наскочило на залишки опор старого терміналу нафтооснови. У пробоїну ринула вода... Найгіршим було те, що шквал перейшов у шторм, який тривав п'ять днів. Викинути на берег двадцятитонну яхту весь цей час безупинно било об дно. Встиг зняти з неї двигун і ще дещо».

А от «Мрію-3», із залатаним алюмінієвим корпусом, спіткало інше, рукотворне, лихо. Під час чергового рейду її у Валентина Бута конфіскувала місцева податкова міліція. Начебто через відсутність ліцензії (чоловік сплачував лише податки), хоча на той час, літо 2001 року, сама процедура ліцензування ще не була визначена. Непоступливість капітана та принципова позиція голови Апеляційного суду АР Крим Михайла Тютюнника розставили все на свої місця. Прокуратура Криму порушила проти корумпованих податківців карну справу. Однак зусиллями захищених осіб її щорічно упродовж п'яти років закривали, тож доводилося через комітет Верховної Ради України з боротьби із корупцією та організованою злочинністю та його тодішнього голо-

ву Володимира Стретовича змушувати Генпрокуратуру поновлювати досудове слідство. Але влада зрештою відстояла своїх «вірних» синів. Карну справу закрили, так і не довівши до суду. Зате цивільний процес капітан виграв, змусивши державу відшкодувати бодай частину збитків, завданих закланними митарями.

«КАТАМАРАН — ЦЕ ПРОСТО ДИВО»

У будь-якої людини, либонь, немає межі вдосконалення. Так і у мого 54-річного співрозмовника. Його нинішній «Воля» всього п'ять років. На її побудову «з нуля» часу витрачено приблизно стільки ж. Тепер яхта з двигуном у двадцять «конячок», з дакроновими вітрилами площею тридцять сім квадратних метрів відповідає всім чинним вимогам мореплавства. Вона має однотоновий баласт, споряджена автопілотом, супутниковим навігатором GPS і розганяється до семи з половиною вузлів». «Зазвичай, під час півторогодинної екскурсії двигун працює не більше п'ятнадцяти хвилин — аби не витрачати час на повільне гальсування проти легких вітрів, аби люди встигли

подивитись весь маршрут, — розповідає пан Валентин. — Плавання під вітрилами — то неймовірна насолода, це мов нестримний політ. Саме цього прагнуть мої пасажери, і я радий подарувати їм ці відчуття».

Одним словом, яхта повністю влаштує капітана. Що ще потрібно чоловікові, щоб зустріти старість, як казав один кіноперсонаж із «Білого сонця пустелі». Але, виявляється, начебто бездоганна «Воля» для її творця — це вже пройдений етап. Капітан мріє про катамаран. «Уже давно працював над своїм проектом, — зізнається пан Валентин, — розробляв креслення. А коли з'явився Інтернет, то виявилось, що ці самі ключові ідеї вже знайшли втілення в проектах знаменитого англійського конструктора багатокорпусників Джона Шаттлворта. Його творіння — то досконале поєднання тонкої естетики, інженерного розрахунку та високих технологій. Катамаран — це просто диво, це як політ мрії. От його і спробуємо будувати».

Василь САДОВСЬКИЙ
На фото: Валентин Бут на своїй «Воля»

* * *
Вмира «Світлиця» у Криму,
А, отже, знову
Взялись за душу за саму —
За рідну мову.
І хай би то лише Москви
Бажання давні —
Насправді ж, ніж у спину ви,
Хайли погані.
Ви за срібляник — руки б пік!
У отчій хаті
Мордуєте вже котрий вік
Україну-матір.
Вчите, як мовити «глаголь»
На руському з перцем,
Бо ж за імперію боль
У псячій серці.

О, Україно, де ж твоя
Козацька слава?
Де гордість давня твоя,
Моя державо?!
Облесливі слова пусті
Плетуть мосьпани.
Гай-гай! — То знову, знов не ті
Нові гетьмани?
Чому мовчиш, народе мій,
Мов ми тут бранці?
Чому за тебе не стоять
Твої обранці?
То, може, нагадати їм
Майданом знову?
Вмира ж на батьківській землі
Українська мова!

Валентин БУТ
14.09.2005

Недаремно ж кажуть, що людина, якщо вже талановита — то в усьому. Наш земляк-«світличанин» Валентин Бут пливе по життю іще під одним вітрилом — поетичним, і вже навіть підготував до друку свою першу збірочку віршів, з якою ми плануємо ознайомити читачів у найближчих випусках газети.

А ПЕРЕМОГЛА НАША ГАЛІЯ!

(Закінчення. Поч. на 1-й стор.)

Все те ж саме робили й росіяни, ще більш розкуті та веселі. А ось і білоруси у вишитих сорочках, жилетах, а за спиною, як і в інших східних слов'ян, — вишиті серветки, рушники, килимки та ще — ба! — портрет «бацьки» чи то на ознаку пошани, чи то щоб їх з іншими не плутали.

А біля сходинок розмістилися греки, які чомусь не увійшли до «Федерації греків Криму», котрі частували усіх охочих національними стравами, а чоловіків — ще й вином. Коли я запитала: «Чому не разом?», то з'ясувалося, що одні з них — фракійські з Білогірського району, а інші — понтійські. Що гріха таїти, я теж скористалася гостинністю останніх і ознайомилася з їхньою на диво смачною кухнею.

Вірмени охоче позували з глечиками з вином і були просто знахідкою для фотографів. А для мене знахідкою стали караїми, адже ніколи раніше доля з ними не зводила. Та й не дивно, в Криму мешкає їх всього 700, це не враховуючи тих, що в Литві, на Західній Україні, в Туреччині. А їх і дійсно не варто плутати, бо, окрім мовних відмінностей, місцеві є караїмами за кров'ю, у той час як інші — лише за віросповіданням. А називається їхня релігія караїмізм і містить у своїй основі «Вітхий завіт». Голова товариства Тетяна Шайтанова розповіла, як непросто зберегти їм свою національну ідентичність, та все ж мають недільну школу і ще пам'ятають свої національні звичаї та страви, а це — янтик, імурта, катлама й багато інших.

Кримські татари, які розташувалися поруч, підкорювали перш за все своїми молодістю і красою, вони не проти були прямо тут, у фойє, і від душі потанцювати. Зрештою, кримський вінок виявився надзвичайно барвистим. А ми ж, сусіди і навіть друзі,

бачимо одне одного, як правильно, зовсім в іншому образі. Втім, народилися ми не продавщицями або домогосподинями, а перш за все запашними квіточками на гілці свого національного дерева, яке мусить потім стати соковитим плодом і увійти в майбутнє хоча б одним зернятком, яке теж дасть свій пагін. Шкода, що в нашому повсякденному вбранні практично відсутні національні елементи, які б нагадували — ми прийшли у цей світ з важливою місією і не треба вимагати, щоб на яблуні виростили груші, та спечечатися, яка квітка краща — троянда чи лілея.

І все ж такі подальший конкурс краси і культури мав визначити щось подібне. У ньому взяли участь російські, українські, кримськотатарські, вірменські красуні, а ще — єврейська, грецька, башкирська та чеська — всього 16 чарівних дівчат віком від 16 до 24 років. Переважна більшість з них — студентки. Але якщо хтось очікував негайно побачити дівчат у купальниках чи за виконанням якихось вправ, що дали б підстави виявити «міс-сексуальність», йому не пощастило. І сам винен, оскільки цей конкурс ще й культури, а точніше — розмаїття національних культур.

Дівчата не лише з'являлися в національних костюмах, але й мали завдання продемонструвати національний обряд, пов'язаний з водою. Для кримських татар це Наврез. Вода у мусульман — символ життя, очищення. Із трьох ковтків води починається й так само

завершується піст. Ввечері перед Наврезом (21 березня) дівчата гадають. У глечик з джерельною водою вони кладуть свої прикраси і ставлять його під кушем троянди. Наймолодша із зав'язаними очима виймає з глечика прикраси, визначаючи при цьому долю їхніх власниць. Люди також поливалися водою — кому дістанеться більше, у того буде міцнішим здоров'я.

У греків — свої звичаї. Свято Ай-Василь пов'язане з Новим роком з старим стилем. Це святий Василь, а не Дід Мороз приходить до дітлахів з подарунками. Коли опівночі ділили святковий пиріг, шматочок залишали і воді, яку греки вважають джерелом життя. А на Новий рік увесь посуд заповнювали свіжою водою, до джерела приносили фрукти та ягоди, промовляючи: «Нехай і вони пливають у наш дім, як ця вода», тим самим на увесь

рік забезпечуючи для родини добробут.

У башкирів молоді дружини після весілля ведуть до річки з коромислом. Вона має пожертвувати водянному духові срібну монетку. А повертаючись з відрами назад, стежити, аби не розхлюпати воду. Ці обрядові дії вважають назву Хиу Башлау.

У чехів найбільше традицій, пов'язаних з водою, перепадає на Великоноце. У Велику п'ятницю треба було вмитися у проточній воді до сходу сонця — цього дня вона має очищувальну силу. У Білу суботу воду святити і кропили нею дім та майно. А у пасхальний понеділок хлопці стьобали дівчат молодими гілками, за що, в свою

чегу, одержували «водні процедури».

У євреїв вода вважалася джерелом морального очищення, а також позбавлення від гріхів. На єврейський Новий рік Рош-ашана люди молилися на березі водоймища з проханням позбавити їх від гріхів, після чого ввертали кишені, де могло набиратися сміття. Звичай зветься «Ташлих».

Вірменське свято «Вардавар» настає серед спекотного літа. Цього дня люди просять у Бога дощу і обливають одне одного водою, яка має цілющу властивість. А ще родини збираються біля джерел, що сприяють єднанню роду. Тут розпочинаються народні гуляння.

Поміж росіянами та українцями пов'язані з водою традиційні свята поділилися умовно. Росіянам дісталось язичницьке свято Купала, коли дівчата прикрашають себе вінками і потім пускають їх на воду, а вранці люди вмива-

ються росю та гуляють босоніж, а для українців одним із найважливіших свят, на думку дослідників-організаторів, є Водохреще. Цього дня всяка вода вважається святою, особливо освячена священником. Вранішнє умивання на Хрещення дарує прекрасній статі красу.

Але як за 10-15 хвилин у коротенькому дійстві донести до глядачів традиції свого народу, навіть з допомогою досвідчених хореографів та народознавців? Бодай хоча б відобразити якісь його елементи! Якщо кримськотатарські красуні такі мудрували біля глечика, то українські замість того, щоб дивитися в ополонку в очікуванні Божого знамення, танцювали у вінках з козаками. Головне, що вода (шовковиста тканина через усю сцену) була поруч. Та й для журі, здається, важливішим був національний колорит, ніж близькість до запропонованих сюжетів.

А ще дівчата порадували присутніх святковим танцем дружби з елементами різних національних танців, продемонстрували ділові костюми від магазину «Лілі». Вони мали право і на якийсь «месидж», а зазвичай у подібних випадках це зветься візитівкою. Записала лише те, що запало в душу: «Пишаюся своєю Батьківщиною і знаю, що завжди із-за хмар виглядає сонце», — це сказала українська дівчина Галина Півень. «Немає нічого кращого за співдружність культур», — зазначила чеська красуня Марія Грицюк. А моя фаворитка з самого початку змагань студентка ТНУ кримська татарка Айше Оказ висловила думку, що джерело краси приховується в кожній людині. І судила дівчина, здається, по собі, — про все це говорили її очі, вираз обличчя, ніжного і відкритого. А коли дівчата почали демонструвати весільні сукні, непервершними виявилися буквально всі.

У перервах поміж їхніми виходами сцена теж не була порожньою. Чарівна маленька Регіна показала кримськотатарський танець, ще менша, учениця молодших класів Амалія Кримська заспівала пісеньку «Віночок», сама теж у віночку та українському національному вбранні. Дійшло, здається, і зовсім до дошкільнят. Цей номер звався «Спортивний бальний танок «Карнавал».

Та не все ж дивувати громаду малюками. На сцену аж двічі виходили і евпаторійські «Велетні» — молоді і гарні хлопці та дівчата на ходулях. Вони не лише танцювали дерев'яними палицями та сідали на шпагат, але й демонстрували якийсь дивовижний фантастичний сюжет, розмахуючи крилами і погрожуючи комусь мечем. Й цим самим лише підсилювали пристрасті, які вже переповнювали залу, — журі мало ось-ось оголосити результати конкурсу й торішня переможниця Христина Джеладян одягнути корону своєї правонаступниці.

Та перш ніж прозвучали імена, слово мали члени журі. Заступник міністра культури АРК Тетяна Манежина подякувала за молодість, мир і дружбу, що панували на сцені і загалом у залі. Розчу-

лена, вона навіть заговорила віршами. А заступник голови Рескомітету у справах міжнародних стосунків та депортованих громадян Еміне Авалієва привернула увагу до володіння дівчатами рідними мовами та до їхньої внутрішньої краси. Вона гідно оцінила національний костюм Ольги Лобанової та ті перетворення, які відбувалися з башкирською красунею Оксаною Стаценко-Хуснімардановою, коли вона перевдяглася в національне вбрання, і наголосила на почуттєвості кримськотатарських дівчат.

А ще члени журі дякували дівчатам за «сонячне свято у грудневий вечір» і, звичайно ж, організаторам конкурсу, яких настав час назвати поіменно: автор і директор проекту — Катерина Перетятко; автор і режисер-постановник, а також одна з ведучих — Елеонора Бахіча (яка, до речі, цього дня була іменницею); дослідник звичаїв народів Криму і режисер-постановник національних традицій — Олена Широка.

Втім, перейшли до нагород, бо «найяскравіші перлини кримської скарбниці» вже не витримували напруги. На всіх дівчат чекали стартові пакети від опера-

тора «Лайф» та запрошення до ресторану. Диплом «Міс-експресія» одержала росіянка Анастасія Ромм; «Міс-чарівність» — українка Анастасія Ульянська; «Міс-натхнення» — кримська татarka Айше Оказ; «Міс-шарм» — вірменка Шагане Шахвердян; «Міс-артистизм» — вірменка Кнарік Малумян; «Міс-привабливість» — чешка Марія Грицок; «Міс-сучасність» — вірменка Христина Артюнова, «Міс-романтичність» — росіянка Марія Похилько; «Міс-почуттєвість» — кримська татarka Аліє Фаткуліна; «Міс-поетичність» — росіянка Ганна Ключина; «Міс-грація» — кримська татarka Гульнара Басирова; «Міс-ніжність» — башкирка Оксана Стаценко-Хуснімарданова; «Міс-вишуканість» — гречанка Ангеліна Коул; «Міс-витонченість» — єврейка Сандра Середенко; «Міс-елегантність» — українка Галина Півень та «Міс-екстравагантність» — українка Ольга Лобанова.

Думаю, журі було непросто вишукувати нові й нові грані отого поняття, яке можна ототожнювати зі словами «краса», «привабливість», «надзвичайність». Але дівчата були того варті. Головний редактор першого кримськотатарського журналу «Арзи» Лентара Халілова відзначила Айше Оказ ще й за кращий національний костюм і пообіцяла, що обличчя дівчини прикрасить обкладинку наступного номера видання. Кількох дівчат було також порекомендовано для участі в подібних всеукраїнських конкурсах, а Оксану Стаценко-Хуснімарданову навіть у європейських. Диплом глядацьких симпатій одержала Гульнара Басирова, а «Міс-Інтернет» стала Ганна Ключина і, як наслідок, — володаркою новенького ноутбука. «Міс-дружбою» визнали Анастасію Ромм.

Назвати і привітати переможницю конкурсу вийшов на сцену сам голова Рескомітету у справах міжнародних стосунків та депортованих громадян Ремзі Ільєсов. Він нагадав, що краса врятує світ, а також подякував дівчатам, що дозволили, забувши усі турботи, відпочити душею. А переможницею національного конкурсу краси і культури, «Кримською красунею-2011» було визнано українку Галину Півень, студентку Севастопольського інституту банківської справи Національного банку України, дівчину, яка не дарма вірила, що з-поза хмар усе одно визирне сонце.

Галі 18 років. Народжена в Україні, вона має традиційне українське ім'я, оспіване в десятках пісень. І вона не соромиться вголос говорити про любов до своєї Батьківщини, хоча та — не Америка і навіть не Росія, а сама Галя живе в ще й досі «неодноточному» Криму. Але дівчина пам'ятатиме — національний віночок на її голові тому і гарний, що барвистий, — там міцно взялися за руки різні квітки, водячи хоровод дружби.

Тамара СОЛОВЕЙ
Фото О. Носаненка

Христина СТЕБЕЛЬСЬКА

«УКРАЇНКИ ФАНТАСТИЧНІ: ВОНИ НЕ ЗНАЮТЬ БЕЗВИХОДІ»

Народна артистка України, автор та ведуча багатьох проектів і програм Христина Стебельська вже 30 років пліч-о-пліч з Першим Національним. Для таких людей це не просто робота, а справа всього життя, місія. Ще живі в пам'яті випуски програм «Між НАМИ», «Сонячні кларнети», «Про НАС». Сьогодні Христина Стебельська є обличчям ранкової шоу «Легко бути жінкою», яке повністю змінило свій формат.

Нині, коли ця програма пішла на різдвяні канікули, ведуча Христина Стебельська разом з паломниками колядує у духовному центрі Європи — Римі. Тут, на площі Св. Петра, встановлено подаровану Україною ялинку, яка єднає прочан з усього світу. Пані Христина не лише випише всілякі тасмичні у гостей в студії, але й сама шукає відповіді на запитання, визначальні для нашого життя. Тому паломництво різдвяною Європою — це сюжети і теми для наступних програм «Легко бути жінкою», яка у січні виходить з канікул і знову по буднях з 10 до 11 години на Першому Національному буде радувати своїх глядачів цікавими й важливими темами, сюрпризами та несподіванками.

Отже, якими бачить українських жінок ведуча ранкової програми для жінок? Головний редактор НТКУ Христина Стебельська люб'язно поділилася своїми міркуваннями про це у нашій бесіді.

— Пані Христіно, жінкою бути легко?

— Жінкою бути легко, а от цікавою (!) жінкою — непросто. Тобто мудрою, симпатичною, самодостатньою і «без понтів». Не можу пояснити чому, але я відчуваю себе на 35 у свої 53. Мій біологічний вік не збігається з цифрами у паспорті. Це додає мені впевненості у багатьох ситуаціях. Я сильна від того, що не пало і не п'ю, люблю класику, а не моду вітрин та журналів. Мені важко нав'язати щось тимчасове і я не часто пливу за течією.

— Формат програми «Легко бути жінкою» на Першому Національному суттєво змінився. Яку головну ідею Ви закладаєте у цю програму?

— Головна ідея — бути самою собою, не надумувати проблем і відчувати гармонію у тому, що ми, жінки і чоловіки, самі жінки — різні. Дозволити собі бути щасливою і розпрощатися з комплексом неповноцінності. Отже, як жінка, перифразую: «В житті я знаю своє місце, і якщо воно не останнє, то лиш тому, що я ніколи не ставала у звичний ряд».

— Якою є Ваша роль як ведучої цієї програми?

— Я — жінка, якій є що розказати про життя. Думаєте, ніколи не блукала життєвими лабіринтами і не опинялася в безвиході? Бувало. Але завдяки тому, що завжди думала і не дозволяла собі розгубитися, я знаходила вихід. Оті відчуття й переживання я делікатно, з гумором відкриваю глядачам. Вчу і вчуся разом з ними розбиратися у різних, часто непростих, життєвих ситуаціях. І маю велику приємність від спілкування у кадрі з професіоналами, які дають ключі до розуміння багатьох проблем.

Я за те, щоб поруч із жінкою був відповідальний чоловік. Якщо нема — треба собі такого виховати! Знайти відповідний тон, аби він відчув: рішення — за ним, і сім'я розраховує на його опору. Мова не тільки про чоловіка-спонсора, але й уважну людину, з якою цікаво бути поруч. Бо по-сусідськи знаю сумну історію сім'ї, в якій функція чоловіка полягає лише в тому, щоб бути банківським сейфом. Не дивуйтеся, але я вважаю, що чоловік, закоханий у самодостатність жінки, — найкращий.

— У гостях Вашої програми вже встигли побувати відомі актори, письменники, музиканти, громадські діячі, психологи, мандрівники і просто багато цікавих особистостей. Усі вони обговорюють теми, які цікаві нашим жінкам, а також психологію самих жінок. Скажіть, якою, на Вашу думку, є українська жінка? У чому наші жінки особливі?

— Не чекайте від мене розповіді про дівчат, які вишивають хрестиком і сіють чорнобривці у світланковім саду. Так, українки є берегинями сім'ї, але... Вони — богині перетворення. Навіть про чоловіка-негідника вони можуть казати: «Він у мене такий милий!»... Їм ніщо не заважає «літати на мітлі» і водночас уособлювати ангела любові. Капризи, мігрени, депресії, сльози і таке інше їм теж властиві. Але якщо жінка каже: «Мені в цьому житті вже нічого не треба», — знайте: вона ще може «іздити на чоловіка», як на коні, але від його ніжного дотику почувається щасливою. Даю гарантію: безвихідних ситуацій у житті українки не буває. Українки — фантастичні!

— Згадуючи Вашу фразу: «Жінкою бути легко, коли поруч — достойний чоловік»... — а чи є в українських жінках щось таке, чого варто би повчитися нашим найдостойнішим чоловікам?

— Дбати не тільки про здоров'я близької людини, а й про почуття. Довіряти й відкрито говорити про все. Мати силу сказати правду. Жінка, подруга, кохана — всепоширені: вони розуміють навіть тоді, коли неможливо зрозуміти. Варто вчитися зберігати спокій, коли емоції пруть через край. Не «глушити» гнів алкоголем, бо ця залежність заводиться у безвихідь. От жінка, наприклад, часто придушує свої переживання прибиранням чи пранням, яке вона ненавидить.

Чоловіки, будьте доброзичливі, підтримуйте жінок, оцінюйте бодай словом їхні старання. Дружини це відчувають особливо тонко. Варто знаходити час робити щось приємне одне одному. На жаль, чоловіки про це забувають. І пам'ятати: жінка завжди бажає пишатися своїм судженням. Навіть якщо вона не народила вам дітей, а лише була уважним співрозмовником ваших вечорів, вона заслугове на щастя.

— Дякую Вам за розмову.
Бесіду вів Ігор САВЧЕНКО
На фото: Христина Стебельська та со-

ліст гурту «Табула Раса» Олег Лапоногов

ЧИ Є В КРИМУ УКРАЇНСЬКИЙ ТЕАТР?

«Коли над людиною, над мистецтвом тягнуть влада грошей, тоді на поверхню театрального життя випливають провідисвіти, халтурники, кар'єристи та кримінальні злочинці» М. Л. Кропивницький (т. 1. ст 24.)

Не знаю, чи говорити ще раз, а чи мовчати, але ж «душа болить, а серце плаче» — співається у пісні, те ж і зі мною щось подібне діється. Український театр у Криму є чи немає? Що може кримський глядач пізнати про українство, про його долю, його історію, побут, звичаї, врешті, український гумор — відвідавши театр під назвою український, що на площі Леніна в Сімферополі.

Час уже чесно заявити. Такого театру у Криму немає. Є приміщення для театральних зустрічей, партійних зборів, концертів та ярмарків — усе це має назву український, ну то ж хоч слово «театр» приберіть з вивіски.

Тому що не тільки М. Кропивницький, але й К. Станіславський у могилі перевернувся би, якби побачив подібний глум. Хто може бути задоволений таким театром? Ну хіба що консул РФ в АРК, для якого українська мова — «это смерть».

Насправді ж, розумні люди знають: «Мова — це невичерпне джерело розумового розвитку, скарбниця знань». Саме мова виховує у дітей патріотичні почуття, адже в ній, у мові, відбивається життя всієї нашої Батьківщини. Чому ж театр не виконує своєї місії? Чому

ж не соромиться бути недолугим?

Причепивши брилик «український», театр виконує роботу масовика-затійника. Невже справа тільки в грошах? І всі засоби хороші, аби тільки були гроші? При такій ідеології — хлопці, ви вселилися не туди. Театр — це зовсім інший жанр. А можливо, тут якась інша причина?

Прочитавши в «Кримській світлиці» за 28.10.11. замітку театрознавця Ольги Біляченко «Худліганське відкриття» про те, як відкрив Кримський академічний український музичний театр свій 57-й театральний сезон і що в репертуарі театру на жовтень «немає навіть натяку, що театр все ж таки український: лише балет та російськомовні вистави», я звернув увагу на той оптимізм, яким автор завершувала свою замітку: «Без надії, але сподіваємось, що Кримський академічний український музичний театр таки стане Українським».

Очам своїм не повірив, невже в Криму ще залишилися люди, які вірять у відродження українського театру в Сімферополі? Тому вирішив зустрітись з Ольгою Біляченко, щоб почути її думку про те, що або хто заважає відродженню цього театру і чи український він сьогодні?

Ольга Біляченко: — Де-юре український, де-факто російський, навіть радянський. Цей театр не пішов у ногу з часом. У Криму ще за радянської доби говорили: у нас є російський драматичний, навіщо ще один...

З нагоди 50-річчя цього театру одному виданню його директор В. Загурський говорив: «Ми прагнули в міру сил надолужувати відсутність у Криму справжньої опери, балету, оперети, театру для дітей та юнацтва».

Олександр Польченко: — А відсутність у Криму українського театру хто буде надолужувати — «дядя»?

О. Б. — Кримський український у своєму прагненні до елітарних мистецтв дуже нагадує Проню Прокіпівну, в якій тільки «сигаретка шкварчить»... Більш як за 30 років експериментів театр обминули світові творчі процеси трансформації форм і жанрів сучасних хореографічного, вокального, театрального мистецтв. Театр просто став заручником політичних ігор. Та на кожному дію є своя протидія.

О. П. — Здоровий глузд підказує, що поряд з російським та кримськотатарським театром у Криму повинен існувати повнокровний український театр з українським репертуаром, щоб кримчани та гості Криму могли не тільки порівнювати, але й учитись толерантності, як писав Т. Шевченко — «і чужому научайтесь, й свого не цурайтесь». Навіщо в кримському українському театрі заварили цю «сурогатну кашу»?

О. Б. — В усі часи театральне мистецтво було силою ідеологічною зброєю. У Криму створили відповідно театр з вивіскою «український», щоб кожного дня, на кожній виставі доводити, що ніякого українського мистецтва немає. Хоча люди хочуть бачити справжнє українське мистецтво. Глядач у театрі хоче почувати себе комфортно, відчувати свою гідність. У Станіславського театр починається з «вішалки», а в когось — з дзвінка, з програмки, з буфету... В цьому театрі замість буфету — сесерко, а буфет — на виносних столиках. Ні філіжанки запашної кави, ні богемного духу! Про постійні ярмарки в холі театру я писала не один раз. Не знаю, кому належить «Домінанта», що по черзі розпродає або в українському театрі, або в кінотеатрі «Сімферополь» то білоруський трикотаж, то турецькі дублянки. У театрі має домінувати мистецтво!

О. П. — Ви написали, на пресконференції директор театру заявив, що «нині театр перебуває у стані творчого піднесення». Думаю, не про театр тут ідеться, що таке справжнє мистецтво там не багатьом відомо. А ідеться про шмат сала, на якому вони сидять.

О. Б. — Скільки про це пишу, та результат зворотний. Інколи додають певне означення до самої назви театру, яке збільшує грошові потоки, але художній рівень від цього кращим не стає, навпаки — погіршується. Театр стає навіть агресивно антиукраїнським, бо вже зовсім не лунає зі сцени українське слово.

Нещодавно я подивилася виставу «Верона, заложники любови», автор п'єси А. Крим — український драматург, пише українською. Театрознавець Л. Барабан зауважує: «Дуже часто говорять про брак української драматургії, її постійну неакісність, її примітив, тому театри змушені вдаватися до зарубіжної п'єси, або до інсценізації вітчизняної прози, поезії і навіть публіцистики. А тим часом існують високохудожні, європейського рівня п'єси обдарованого драматурга А. Крима». І що я бачу в кримському українському театрі: обдарованого українськомовного драматурга А. Крима ставлять у російськомовному варіанті. Чотири трупи — і мюзикл. До речі, лібретто — головного режисера театру Ю. Федорова, він додав туди і свої вірші. А постановка його посередня: танцювальна складова виглядає дивертисментом, вокальна — вставними концертними номе-

туарі театру більш ніж 90% російськомовних вистав. Своєю часу це за радянських часів важливою подією у культурному житті українців стало відкриття у м. Сімферополі Українського музично-драматичного театру.

Український театр за задумом, навіть тогочасного компартійного керівництва, створювався: «З метою повного і всебічного ознайомлення трудящих області з театральним мистецтвом українською мовою...»

Тож теперішнім батькам-реформаторам варто пам'ятати, що український театр не є відгалуженням російського театрального закладу. Йому необхідно повернути національне обличчя та високий професійний авторитет, виворочений патріотичним колективом у 60-70-ті роки. Ми цілком поділяємо думку міністра культури України Михайла Кулиняка, котрий нещодавно заявив: «Держжава зобов'язана підтримувати серйозне мистецтво», і по-

Ольга Біляченко

Олександр Польченко

рами, сценографія просто повторює ремарку драматурга, акторські роботи скеровані кожна на свій образ... Усі складові вистави не сконцентровані на надзавдання. Після вистави одна глядачка зробила висновок: «Нічого зачитуватися класикою — довше проживеш!» Отже, в театрі тільки де-юре є свій головний режисер.

О. П. — Ольго, не тільки Вас турбує стан, в якому перебуває театр, кримські громадські організації також занепокоєні ситуацією з українським театром у Криму. Колись були пікети, і громадські організації вимагали від дирекції театру українськомовного репертуару. Цього року, 9 листопада, саме в День української писемності та мови громадські організації направили відкрите звернення міністру культури АРК Альоні Плакіді. Подаю текст звернення.

«Ми, представники громадських організацій АРК, науковці, журналісти, митці, звертаємо Вашу увагу на те, що вже протягом 20 років Кримський академічний український театр не відповідає своєму статусу і не виконує завдання, які покладені на цей заклад у сфері розвитку державності та українського мистецтва. Кожного року громадськість Криму порушувала питання щодо належного виконання своїх обов'язків керівництвом театру. Неодноразово було наголошено, що в репер-

обіаже вивчити реальну ситуацію: «Я вам обіцяю, що ми разом із міністром культури Криму, а театр підпорядкований місцевій владі, перевіримо, який насправді стан у цьому закладі».

Тому просимо Вас перевірити реальний стан справ у театрі щодо функціонування і розвитку українськомовного репертуару. Адже вистави українською прагнуть бачити в багатокультурному Криму всі національності, оскільки державною мовою є українська, тобто всі національності повинні мати можливість ознайомлюватися з історичною спадщиною українського народу. І саме через культуру ми можемо передати ті духовні надбання, які формувалися тисячоліттями.

Голова громадської організації «Кримський центр ділового та культурного співробітництва «Український Дім» Шекун А. С., голова Кримської філії Наукового товариства імені Т. Шевченка Вольвач П. В., голова Всеукраїнського товариства «Просвіта» імені Т. Шевченка Савченко С. М., голова громадської організації «Українська громада Криму» Хмелюський В. Г.»

Як би Ви прокоментували лист громадських організацій до міністра культури АРК?

О. Б. — Я помічаю закономірність, що міністрів у нас часто мі-

няють, як рукавички. Перші — це ті, кого треба бити, а всю політику роблять другі і треті... Ще у 2003 році я зверталася до тодішнього міністра культури АРК Т. Аронової з подібним запитанням і отримала відповідь, що вона б із задоволенням хотіла бачити гарний український театр, тільки нехай спочатку Міністерство культури України виділить обсяжні кошти — 4 млн. гривень на реконструкцію сцени. Та не сцену треба реконструювати, а всю театральну систему в самому театрі. Я запитала директора театру В. Загурського на прес-конференції, які українськомовні вистави побачити глядач у цьому театральному сезоні? На моє здивування, після цього запитання представники російськомовної преси один за одним почали виходити із зали, та згортали свою апаратуру... Разом з ними ретирувався і головний режисер.

О. П. — Це єдине досягнення цього театру, за роки зросійщення і зміни статусу привчили пресу і глядачів, що українське — це теж російське, тільки набагато гірше. Як можна працювати в такому театрі, наперед знаючи, що все, що ти робиш, — це антигуманно. Це як

проходили і не раз». Одна вистава з барського плеча. Знову для того, щоб зробити галочку і відзвітувати, що театр на кримській землі виконує свою місію.

Думаю, знайдеться режисер-аматор, якому керівництво театру доручить поставити «Оргію», щоб потім її засунути в архів, заявивши «навіть на вашу геніальну Л. Українку глядач у Криму не хоче йти». Що змінилось в цьому театрі з часів корифея української сцени Марка Кропивницького, який писав, що «доводилося працювати в трупах, якими керували антрепренери-провідисвіти, спекулянти», що ставили перед артистами, як згадає Марко Лукич, таку вимогу: «Хочеш їсти — валяй дурня». У мене складається таке враження, що цей театр давно приватизований, тому і використовується не за призначенням?

О. Б. — Це дуже сумно, в театрі творчість має правити бал!

О. П. — Кому і що б Ви хотіли побажати у новому році?

О. Б. — Я б хотіла побажати всім у новому році постаратись іти не в ногу з часом, а на крок попереду. Театру — стати справді українським, і через магію українського слова сценічно матеріалізувати творчу думку, бути вишукано художнім, образно філософським, раціонально емоційним, у незначному — високоідейним, справжнім, а не удаваним! Щоденних аншлагі! На справжнє мистецтво завжди є попит. А державним службовцям, які тримають у своїх руках долю Кримського українського театру, бажаю мати совість. Глядачам — дивитися тільки високохудожні талановиті вистави, які б ставали для них катарсисом, відкриттям, подією у житті, поживою для розуму і душі, естетичною насолодою!

О. П. — А я б побажав міністру культури АРК А. Плакіді дати відповідь громадським організаціям на той лист, який вони надіслали (за законом час уже сплив), і ще одне побажання — Альоно Олександрівно, в новому 2012 році треба фінансувати тільки українські вистави театру, або скасуйте цей Емський указ!

А на завершення — трохи лірики. У 1896 році великий російський художник І. Рєпін, з нагоди двадцятиліття сценічної діяльності корифея українського театру Марка Лукича Кропивницького, намалював вінетку, на якій зображено човен, що його заливає грізна хвиля розбурханого моря. Ледве видно на човні гребців-запорожців, їх заклопує дев'ятий вал, дехто вже опустив із рук весло. Тільки отаман не розгубився, він твердо стоїть на човні і мужньо тримає кермо. В його постаті можна пізнати М. Л. Кропивницького.

Свою автобіографію Марко Лукич розпочинає такими словами: «Я щоразу мусив зціплювати міцно вуста, силкуючись усе присунути ближче, хоч на один ступінь, до тієї рисочки світла, що й зараз миготить ген там, у далечині, на затуманенім небосхилі незмірного простору».

Цікаво, якими словами розпочнуть свої автобіографії ті, хто знищували і продовжують знищувати український театр у Криму?

Записав

Олександр ПОЛЬЧЕНКО

Одним із переможців конкурсу найактивніших передплатників «Кримської світлиці» став наш давній читач Іван Григорович Кассала, який отримав у подарунок книгу відомого вченого-історика В. Сергійчука про Голодомор в Україні. Переконайтеся самі, що ця перемога — справді заслужена!

БЕЗ «СВІТЛИЦІ» — ЯК БЕЗ ПОВІТРЯ...

Я, Іван Григорович Кассала, з Волині, добре знаю, що з усіх газет Криму — «Кримська світлиця» найкраща, бо виходить рідною мовою — українською, чистою, як травнева блакить українського неба. Тому вирішив взяти участь у передплаті цієї газети на 2012 рік. Перш за все, я передплатив собі, бо без неї, як без повітря, не може жити.

Крім того, передплатив найкращому поету, який живе у Луцьку, Івану Івановичу Чернецькому. А також своєму другу Олексію Миколайовичу Кухті, який живе в Полтаві, а я проводжу літо на його дачі в селі Вільхове над Ворсклою, поблизу Диканьки. Своїй племінниці Кобі Любові Петрівні, вона мене восени пригощає гарбузовою кашею, що лікує від усіх хвороб, і я стаю сильним, хоча мені уже 85-й рік. Другу Олександрю Іллічу Гукалу, який мене лікує козячим молоком кожен тиждень в м. Камінь-Каширський, де я живу. Також «Кримську світлицю» я передплатив і народному лікарю Марії Миколаївні Галушці. Вона лікує мене у Львові лісовими травами від усіх хвороб. Може будь-кого вилікувати і від раку. І Любові Омелянівні Васюті, яка проживає у смт. Чортомлик, що на Дніпропетровщині. Вона мене забезпечила часником і виноградним соком на весь 2012 рік — тож я дякую «Кримській світлиці», що маю з нею по всій Україні такий бартер!

І. Г. КАССАЛА

м. Камінь-Каширський, Волинська область

ПРОШУ СЛОВА!

МАНДРІВКА З ЖАХОМ,

або як я їхала 6 грудня 2011 р. поїздом № 310 «Одеса — Сімферополь», вагон № 11

В Одесі сіла о 19.29, все ніби було добре, правда, місце № 25 — майже біля дверей, вагон страшенький, у туалеті води немає, спасибі, хоч для рук була.

Але все це пусте, нам не звикати. А далі було от що: о першій годині ночі в Миколаєві «завантажилась» шумна компанія молодиків років по 20-25. Назвати їх людьми тепер не повернеться язик. У вагоні вже спали люди, коли ця п'яна «бригада» із 6 молодиків почала давати «концерт» з усіма словами, які тільки є в матюковому словнику, з наглим сміхом, голосно, з викликом. Агресивні й нахабні, вони не звертали уваги на наші прохання, щоб не заважали людям відпочивати. Я звернулася до провідника вагона, він був один, але підійшов до них і так само попросив, щоб не бешкетували, поводитися тихіше. Але вони проігнорували його прохання.

До самого Джанкою (4 години) продовжувався «концерт» — пили, матюкались, реготали. Потім, коли вже трохи стомились від усього вибитого і притихли, один з них заліз на другу полицю, що наді мною, і став плюватися униз і реготати. Коли я знову звернулася до кондуктора, він мені сказав, що міліції в потязі немає і викликати її нема можливості. До самого Сімферополя я не могла заспокоїтись, тому що вони постійно до мене чіплялись, а мені вже, слава Богу, не 20 і не 30 років, я — пенсіонерка зі стажем.

Я їхала з похорону, ми поховали гарну, щирю людину, з добрим серцем, прекрасного сім'янина, а мені після такої втрати трапилося на шляху ця орда «ландиків». Боже, ти забрав таку людину, а «ландиків» стає все більше і більше. Я вже не знаю, в якій країні живу, ми практично зовсім не захищені — ні в дорозі, ні на вулиці, ні в будь-якому транспорті. Агов, міліція і всі, хто живе за наш рахунок, з наших податків, відгукніться! Волає до вас ваш народ, ви ж так «пиклуєтесь» про нас, що ми за свої «кровні» копійки так страждаємо. Я знов і знов запитую себе: чому так? І сама ж собі відповідаю: риба гине з голови — і крапка!

Марина ВОЛОШИНА
с.мт. Чорноморське, АР Крим

Р. S. Редакція сподівається отримати коментар стосовно цього кричущого факту від нашого місцевого залізничного керівництва. Якщо ж ні — будемо питати у «голови»...

Іван Дзюба: «КРИМСЬКУ СВІТЛИЦЮ» ЧИТАЮ РЕГУЛЯРНО...

«...Радію відновленню «Кримської світлиці», читаю її регулярно, хоч і з запізненням, поки «перекинуть» мені пошту. Хочу вислати деякі книжки — зроблю це, як повернусь до Києва (у 20-х числах). Бажаю Вам і Вашим колегам добра і успіхів! Ваш І. Дзюба».

Такого листа отримав днями шеф-редактор «Джерельця» і відділу літератури «КС» Данило Кононенко, котрий ознайомив читачів «Світлиці» з книгою академіка Івана Дзюби «Нагнітання мороку: від чорносотенців ХХ ст. до українофобів початку ХХІ ст.» (Ми передрукували уривок з книги, у якому йдеться про русифікацію в сучасній Україні). Як бачимо, далі буде!

БОРТЕСЯ — ПОБОРЕТЕ!

ОДЕСЬКА ОБЛРАДА ПОВЕРНУЛА ПРИМІЩЕННЯ «ПРОСВІТИ»

Сесія Одеської обласної ради (91 голосами «за» при 7 «проти») ухвалила надати в оренду обласному об'єднанню Товариства «Просвіта» ім. Тараса Шевченка приміщення для роботи в міському Палаці студентів.

Як передає кореспондент УНІАН, згідно з цим рішенням депутатів, «просвіт'яни» сплачуватимуть, як і більшість громадських організацій, за оренду приміщення площею 54 кв. м 1 гривню. На відміну від умов оренди офісу на вулиці Пушкінській, 19, з якого у жовтні поточного року членів «Просвіти» виселили внаслідок неспроможності сплачувати орендну плату, прив'язану до тарифу комерційної структури.

Голова облради Микола Пундик нагадав, що одеська організація «Просвіти» успішно здійснює свої статутні завдання щодо підтримки української мови і культури, є найстарішим культурно-освітнім об'єднанням регіону і одним з найдавніших в Україні.

Варто зазначити, що сесію облради пікетувало кілька активістів українофобської організації «Дозор», вигукуючи образи на адресу керівництва облради і закликаючи депутатів не голосувати за надання «Просвіти» приміщення для роботи.

ІНІЦІАТИВНА ГРУПА «ПЕРШОГО ГРУДНЯ»: «У ДЕРЖАВІ СЛІД ВСТАНОВИТИ НОВІ ПРАВИЛА ГРИ...»

Українців закликали об'єднатися і чинити опір руйнівним тенденціям. Для цього учасники ініціативної групи «Першого грудня», створеної в 20-ту річницю референдуму за Незалежність, започаткували національний «круглий стіл», який має стати новим суспільним інститутом вияву суверенної волі громадянського суспільства.

На знак солідарності з думками, викладеними у Зверненні традиційних Церков (УПЦ, УПЦ КП, УГКЦ) до українського народу з приводу суспільної ситуації в Україні, представники національної інтелігенції об'єднуються задля духовного відродження українського суспільства.

До ініціативної групи «Першого грудня», створеної у 20-ту річницю референдуму за Незалежність, долучилися В'ячеслав Брюховецький, Богдан Гаврилишин, Володимир Горбулін, Семен Глузман, кардинал Любомир Гузар, Іван Дзюба, Мирослав Маринюк, Мирослав Попович, Євген Сверстюк, Вадим Скуратівський, Ігор Юхновський.

13 грудня відбулася друга зустріч, на якій прийнято принципи об'єднання та погоджено текст Декларації.

14 грудня в Укрінформі представники ініціативної групи «Першого грудня» Богдан Гаврилишин, Семен Глузман, Любомир Гузар та Євген Сверстюк оприлюднили Декларацію, в якій викладено цілі, сім принципів об'єднання та окреслено механізми досягнення мети.

У Декларації зазначено: «Домогтися встановлення нових «правил гри» в державі можна лише шляхом послідовної громадської взаємодії та суспільного консенсусу. Щоб забезпечити і одне, і друге, в суспільстві слід:

— відновити чесну, фахову та продуктивну розмову навколо життєво важливих його проблем, вивільнивши творчу ініціативу людей;

— гарантувати в цій дискусії право голосу всіх сегментів суспільного життя, незалежно від регіональних, ідеологічних чи будь-яких інших відмінностей;

— сформувати критичну масу громадян, які здатні жити у свободі та правді, брати відповідальність за свої вчинки й утверджувати моральну політику та спільне благо».

Учасники ініціативної групи говорять: «Ми не єдині у своєму прагненні сприяти оздоровленню українського суспільства. У кожному українському місті чи селі є чимало людей, які чинять тихий опір руйнівним тенденціям. Їхня слабкість не в буцімто утопічності їхнього ідеалізму, а в їхній розрізненості — у тому, що вони не подали одне одному руки».

Ініціативна група «Першого грудня» започатковує національний «круглий стіл», який має стати новим суспільним інститутом вияву суверенної волі громадянського суспільства.

«Запрошуємо усіх людей доброї волі долучитися до підготовки та проведення цього заходу, організуючи подібні форуми на місцевому рівні та обговорюючи найнагальніші національні пріоритети сьогодення», — зазначено у Декларації.

Конт. тел: +380 63 628-68-69

НА 2012 РІК «КРИМСЬКУ СВІТЛИЦЮ» МОЖНА ПЕРЕДПЛАТИТИ НА ПОШТІ!

Індекс газети в каталозі передплатних видань України — 90269. Вартість передплати на 1 місяць — 8 грн. 01 коп., на три — 24 грн. 03 коп., на півроку — 48 грн. 06 коп.

Закликаємо читачів — давніх і нових — підтримати свою газету й передплатити «Кримську світлицю» не лише для себе! Зробіть подарунок своїй школі, бібліотеці, рідним, знайомим: чим більше у нас буде шанувальників, тим надійніше у газети майбутнє і менше шансів на повторення тих негараздів, які довелось пережити редакції разом з читачами за останні півтора роки.

Через порушені договірні стосунки придбати «Світлицю» в кіосках «Союздруку» (крім м. Києва) поки що не можна, тому краще скористатися послугами пошти.

З усіх питань стосовно передплати звертайтеся за адресою:

03040, м. Київ, вул. Васильківська, 1, ДП «Газетно-журнальне видавництво Міністерства культури і туризму України», Іван Порхун.

Тел./факс: (044) 498-23-64
електронна пошта —
nvu.kultura.porhun@gmail.com

Поточні номери газети можна отримати також і в редакції.

Конт. телефони: (0652) 51-13-24,
51-13-25, (050) 957-84-40

ф. П-1

Державний комітет зв'язку та інформатизації України

АБОНЕМЕНТ

На газету **90269**
журнал (індекс видання)

«Кримська світлиця» (найменування видання)	Кількість комплектів
---	-------------------------

на 200 ___ рік по місяцях											
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

Куди _____
(поштовий індекс) (адреса)

Кому _____
(прізвище, ініціали)

ДОСТАВНА КАРТКА-ДОРУЧЕННЯ

На газету **90269**
журнал (індекс видання)

«Кримська світлиця» (найменування видання)	Кількість комплектів
---	-------------------------

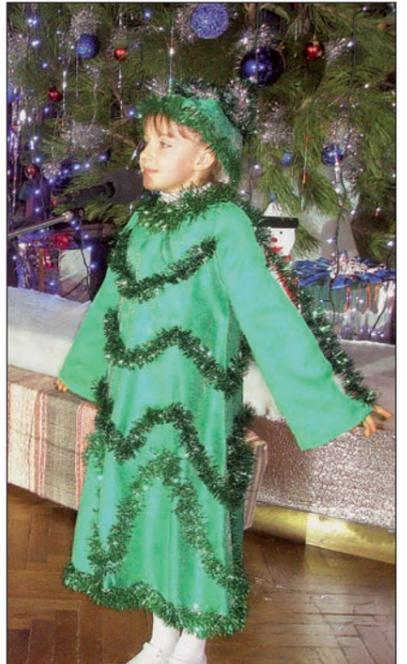
Вартість передплати _____ грн. ___ коп.	Кількість комплектів
Вартість переадресування _____ грн. ___ коп.	

на 200 ___ рік по місяцях											
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

поштовий індекс _____ місто село _____
код вулиці _____ область _____
буд. _____ кв. _____ район _____
вулиця _____
прізвище, ініціали

У «Світличанській» родині — поповнення! 18 грудня наша колега Ольга Махова (Степіна) стала мамою! Від широкого серця вітаємо її з народженням донечки Анастасії. Нехай зростає вона здоровою, розумною, на радість батькам, на втіху світові! Народилася дівчатко — Янголятко! «Джерельце»! Хай радіє вся земля — В світі крашої нема. Хай усмішкою втішає І щасливою зростає! І добру у мамі вчиться — Як «Джерельце» у «Світлиці»!

19 грудня в Севастопольському українському культурно-інформаційному центрі пройшло найулюбленіше свято дітей — Святого Миколая. Творчий колектив Центру проводить його щороку й охочих взяти в ньому участь з року в рік не зменшується, а навпаки. Свято проводять у два етапи: спочатку для малечі, а вже потім — для школярів старшого віку.

Існує легенда, що у ніч на 19 грудня Святий Миколай сходить з небес, їде золотими саньми, в які впряжені білі золотогриві коні, заходить до кожної оселі та підкладає малечі дарунки: комусь — під подушку, комусь — у панчішку. Проте дарунки отримають не всі, а лише ті, хто протягом року був чемним.

*Ходить він завжди вночі,
Має від дверей ключі,
Знає, хто живе і де,
Як себе щодня веде.
Ще ніхто його не бачив,
Та у ліжечка дитячі,
Він кладе під подушки
Подарунки і книжки.*

Святого Миколая у святковій подорожі супроводжують світлокрилі янголята, які пильнують, щоб усі подарунки дійшли за

«КОЛИ ЗАМЕРЗЛА РІЧКА І СТАВ БІЛЕНЬКИМ ГАЙ, ПРИЙШОВ У ТЕМНУ НІЧКУ НА ЗЕМЛЮ МИКОЛАЙ»

адресою. Поруч ще крутяться чортики: вони нашіптують Святому, що діти геть усі — нечемні й не заслуговують на гостинці, а самі так і норовлять поцупити торбу з подарунками.

Це свято пов'язане з гарним настроєм, родинним теплом. Серед українських дітей здавна встановилася традиція — писати Св. Миколаю листи, де вони вказували всі свої добрі справи, й святой вірили, що Святий обов'язково дослухається до їхніх бажань. Дорослі намагалися якомога довше берегти цю казку в душах дітей.

В Україні день Святого Миколая здавна вважався значущим святом. У селах того дня йшли до храму. Існували миколаївські колядки, з якими молодь ходила від двору до двору, змагання музик тощо.

Зазвичай, цього дня тричі об'їжджали навколо села, вітаючи зиму, а ще варили пиво. Після Святого Миколая українці починали готуватися до Різдва: лаго-

дили вертепи та вчили різдвяні колядки.

*Зимонько чудова,
Зимонько завзята,
Ти щораз приносиш
Нам великі свята:
На Андрія — жарти,
Миколай — гостинці...
Ще й Різдво Христове —
Вогні на ялинці...*

Цього свята робили прогнози на погоду та на майбутній урожай. «Як на Миколу іній — вродить овес».

Свята мали чималий виховний зміст: акумулювали звичаї та обряди, гуртували, були своєрідною календарною структурою духовного життя народу.

Фахівці Севастопольського українського культурно-інформаційного центру, створюючи сценарій свята, подбали, щоб на ньому було радісно й затишно всім без винятку: дорослим і малечі, учасникам і гостям. І, звичайно ж, у торбі Св. Миколая виявилось чимало подарунків.

Лідія СТЕПКО
м. Севастополь

ПЕРША ЗІРОНЬКА ГОРИТЬ — МИКОЛАЙ ДО НАС СПІШИТЬ. ПРИНЕСЕ В СВОЇЙ ТОРБИНЦІ ДЛЯ УСІХ ДІТЕЙ ГОСТИНЦІ!

З 15 до 19 грудня на Соборній площі Києво-Печерської Лаври тривав Благодійний ярмарок «Три мішечки від Миколая».

Під час ярмарку вхід до Національного Києво-Печерського історико-культурного заповідника був

вільним, тому чимало киян та гостей столиці з дітками мали можливість не лише спостерігати, але й брати участь у святковому дійстві. Для усіх бажаючих проводилися майстер-класи з виготовлення іграшок, готівничок для птахів, для

діток — пізнавальні ігри «Весела наука» та екскурсія до лабораторії наукових демонстрацій «Скарби природи».

На ярмарку можна було придбати усе, що знадобиться для Новорічних та Різдвяних свят: від цуке-

рок і меду — до ялинкових прикрас, ляльок ручної роботи, ікон, сувенірних свічок і підсвічників та багато іншого.

І ще одна святкова акція привернула увагу малечі — «Пошта Святому Миколаю». Діти могли власноруч написати листа зі своїми побажаннями до Миколая та опустити його до спеціальної ярмаркової поштової скриньки.

А ми, студенти Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв, у ролі янголів-поштарів зустрічали дітей, допомагали малечі, яка ще не дуже вправно уміє писати, звернутися до Миколая зі своїми проханнями й побажаннями — для країни, родини та себе особисто. Дітки з багатьох куточків України (і не тільки — зустрічалися й маленькі гості з ближнього та дальнього зарубіжжя) просили у Святого Миколая снігу на Новий рік, щоб можна було покататися на санчатах і було з чого ліпити сніговиків, добра, благополуччя. Для родини — здоров'я рідним, квартиру, будинок або хоча б власну кімнату. Для себе особисто — іграшки, цукерки.

Як заповнили організатори, у фіналі оргкомітет визначить найцікавіші, найцірніші, найоригінальніші листи, і десятеро діток отримають подарунки, які просили у Святого Миколая!

Юлія КАЧУЛА

РАДУЄ СВІТ «РАДОНИЦЯ»!

У сучасному шоу-бізнесовому, теле-брутальному, дико-капіталістичному цинічному світі дуже непросто вберегти душі. Наші дорослі — загартовані, а що говорити про наших дітей? Та все ж це можливо! Не перевелися ще в Криму ентузіасти, які допомагають дітям не лише розкрити свої таланти й найкращі духовні якості, але й спрямовують їх на збагачення цього світу духовністю. І один із найяскравіших прикладів цього — єдиний у Криму дитячий автентичний фольклорний ансамбль «Радониця».

Почалося все з маленької Оленки Полетневої. Її батько, керівник народного хору, прищепив дівчинці любов до фольклорної музики. Закінчивши Київський національний університет культури і мистецтва за фахом «Керівник хорового колективу», вона переїхала до Сімферополя. А у листопаді 1999 року — заснувала фольклорний ансамбль «Радониця», чийм керівником залишається і досі. Наймолодшій учасниці ансамблю лише п'ять роки, але співає вона вже майже як професіонал, найстаршим — до п'ятнадцяти.

Назва «Радониця» з'явилася не відразу. За словами Олени Миколаївни, вона довго над цим міркувала, оскільки хотіла дати гідну назву унікальному дитячому колективу, у майбутніх творчих перемогах якого ні на мить не сумнівалася. Зупинилася на «Радониці», бо етимологічно назва сходиться до радості за свій рід, його історію, коріння, уславлення і продовження, а саме цим юні учасники колективу і займаються. Вони відроджують усі ті українські пісні та традиції, що мало не були втрачені впродовж віків. Окрім традиційного виконання фольклору, колектив ще освоює і пласт духовної народної музики: це вірші, кантати і псалми, а також духовні співи, релігійні розспіви.

Самі учасники зізнають-

ся, що пізнають багато нового не лише із тих фольклорних та високодуховних творів, які вивчають, але й завдяки іншим виконавцям. Наприклад, нещодавно під час фестивалю «Червона рута» вони спостерігали за надзвичайно колоритним обрядом гучульського весілля. Нічого красивішого їм ще не доводилося бачити!

На рахунок цих молодих талантів понад 60 перемог у різноманітних конкурсах та фестивалях. Серед них: XI Міжнародний фестиваль-конкурс вокального і хорового мистецтва ім. Ф. І. Шаляпіна (гран-прі в номінації «Народний вокал»), V Всеукраїнський фестиваль «Пісня — душа народу», XII Всеукраїнський

фестиваль «Червона рута» (виконання обрядів) та багато інших.

Окрім гуртових виступів, деякі з дітей займаються й сольною кар'єрою. Наприклад, наймолодша Світлана нещодавно посіла призове місце у міському конкурсі юних співаків.

За словами Олени Миколаївни, основною метою творчої діяльності колективу є вивчення, засвоєння і відтворення культурних традицій українського, російського та інших народів. Учасники колективу, відновлюючи, реконструюючи традиційний одяг своїх прабабусь, самі шують собі костюми з тканин, схожих на старовинні, тчуть пояси, виготовляють голівні убори, нижуть бісер,

вишивають.

Завдяки своїм старанням та перемогам діти вже змогли побувати у таких країнах, як Франція та Нідерланди, а незабаром до списку приєднається і Греція. Під час цих подорожей хлопці та дівчата ознайомилися з новими для себе культурами та народними традиціями, побували у багатьох музеях та знайшли нових друзів.

Нинішні учасники дізналися про ансамбль з різних джерел: комусь батьки розповіли, хтось почув про «Радоницю» у школі чи подивився концертний виступ, комусь турботливі бабусі та дідуся порадили. Тепер уже багато з них займаються фольклорною музикою по 8-9 років і не

шкодують, бо більшість із них пов'язують своє подальше життя саме з автентичною фольклорною музикою. Тим паче, що в них є гарний приклад: дві випускниці «Радониці» вже вчаться у вищих музичних навчальних закладах. Як і раніше, зараз, щоб потрапити у ансамбль, треба мати голос і талант та пройти прослуховування.

Можна багато говорити про те, який недосконалий цей похмурий світ і не запалити жодної свічки, аби він став світлішим. Учасники «Радониці» прикрашають і збагачують цей світ своєю діяльністю. Вони не тільки беруть участь у конкурсах заради перемог, але й займаються благодійністю. Діти багато виступають у дитячих будинках та школах, співпрацюють з Кримською єпархією Української Православної Церкви. І до

цього Нового року вони також планують декілька рідних виступів.

Цей успіх та подальші творчі перемоги були б неможливими без підтримки батьків та люблячих сердець прихильників унікального ансамблю. З Оленою Миколаївною діти вчаться співати та відроджувати давні українські традиції, а завдяки Ігорю Васильовичу Ковальову, директору 1-ї гімназії ім. К. Ушинського м. Сімферополя, їм є де проводити репетиції, бо саме він надає ансамблю можливість займатися у стінах свого навчального закладу.

Тож «Радониця» продовжує й далі радувати цей світ своїм мистецтвом. Долучайтеся й ви до вічного народного духовного джерела!

Ольга БУЙВІД

Лауреат XII Всеукраїнського фестивалю «Червона рута» кримський дитячий автентичний фольклорний ансамбль «Радониця»

Дружба, кохання, толерантність — ці та інші питання хвилюють багатьох молодих людей, у тому числі й дев'ятикласників Прудівської загальноосвітньої школи Советського району. Про це вони й хочуть поділитися своїми думками з читачами. А ви, їхні ровесники, що про це думаєте? Напишіть «Джерельцю»!

ЯКЕ ВОНО, СПРАВЖНЄ КОХАННЯ?

Хто знає про справжнє кохання? Я вважаю, що таких людей не дуже й багато. Освідчення у коханні — це не просто слова, які можна говорити направо й наліво, це щось важливе для людини, щось своє, особисте.

Справжня любов може проявлятися по-різному. І не завжди це повинні бути квіти або цукерки, це може проявлятися й увагою чи гарними словами. Іноді навіть приємніше отримувати подарунки, зроблені своїми руками, від усього серця.

Про кохання не обов'язково кричати на весь світ, головне знати, що ти кохаєш і тебе теж кохають. Якби люди не проявляли б взаємних почуттів, то як виростили б їхні діти, які б вони були, як би ставились до інших людей? У світі тоді не було б нічого гарного, бо любов — це найсвітліше почуття,

яке взагалі може бути.

Мої побажання до всіх: кохайте і будьте коханими!

Ленара АБЛЯМІТОВА

ЛЮБОВ — ЦЕ САМОЗРЕЧЕННЯ

Я хочу розповісти історію кохання близьких мені людей.

Мої бабуся і дідусь... Їм пощастило кохати одне одного в юності, через усе життя пронести це світле почуття. Школяр-бешкетник кинувся навздогін і раптом зашвер на місці. Блакитні, як небо, очі п'ятнадцятирічної Валечки вразили хлопця. Він ще не здогадувався, що дівчинці-відмінниці подобається він, прогульник. Це було початком їхньої, як тоді казали, дружби.

Бабуся з дідусем любили згадувати ті часи. Мене вражає, якими чистими тоді були почуття! Закохані навіть соромились іти поруч. А про те, щоб цілуватися на людях, як це бачимо зараз на кожному кроці, і думки не було. Мені здається, що демонстрування почуттів насправді гово-

рять про їхню відсутність, бо справжнє почуття не потребує оцінки інших. Воно лише для двох.

Якби не існувало справжнього кохання, чи могли б бабуся з дідусем виростити своїх дітей у любові, прищепити повагу до людей?

Мені здається, що такі почуття — взірць, але вони трапляються не часто, бо потребують жертви, а сучасна людина більш егоїстична.

Кажуть, що кохання, яке проходить перевірку випробуваннями, здатне робити неможливе.

Коли моя бабуся захворіла, лікарі сказали, що з таким захворюванням люди не живуть. А вона після того прожила більше п'яти років. І це лише завдяки дідусю, який самовіддано піклувався про свою жінку. Він не спав ночами, прислухаючись до її дихання. Сам уже старенький та хворий, готував їй дієтичні страви та прибирав за нею. Він пробачив їй усе, що може зайвого сказати змучена хворобою людина. Бо любов — це самозречення.

Коли бабуся пішла з життя, здавалося, що дідусь без неї не зможе жити, бо вони давно стали одним цілим. Це і є справжнє кохання. Лише завдяки нашій підтримці дідусь пережив втрату най-

ближчої людини. Тепер він живе заради нас, своїх дітей і онуків.

Кохання — одне з найпрекрасніших почуттів, яке важко описати. Тільки коли бачиш прояви його у житті, саме у вчинках, а не у словах, то розумієш, що кохання існує. На мою думку, саме кохання творить світ у всіх його найкращих проявах. А іноді робить неможливі речі.

У кожній людині є своя відповідь на запитання: «Яке воно, справжнє кохання?» Для мене воно таке, яке було у моїх бабусі та дідуся. Їхні почуття пройшли серйозні випробування часом і залишилися з ними на все життя, зовні проявляючись як взаєморозуміння, взаємодовіра та взаємоповага.

Єлизавета СЯДУКОВА

БУТИ ТОЛЕРАНТНИМ — ЦЕ Ж ТАК ПРОСТО

З моєї точки зору, толерантність — це якість, яка повинна бути присутньою у кожній людині. Про себе не можу сказати, що я — толерантна людина. Я не завжди прислухаюся до чужої думки, нетерпляча до інших, але на-

магаюся виховувати у собі цю якість, бо знаю, що важко жити у суспільстві без взаєморозуміння.

Толерантність — це особлива людська якість, готовність бути терплячим, уміти миритися з чимось існуванням, прислуховуватися до думок інших людей.

У нашому сучасному світі люди гуртуються за національною ознакою, спільним захопленням та інтересами. Але дуже часто між ними трапляються непорозуміння та неготовність прислухатися до інших. І через це іноді ці групи можуть розпадатися. Це відбувається через відсутність у сучасному суспільстві такого поняття, як толерантність. Люди не бажають слухати думки інших та з повагою ставитися до них. Таке становище у суспільстві здається мені неправильним, і треба старатися показати людям, якою важливою є толерантність.

Толерантність — це маленький промінчик сонця, промінчик порозуміння й взаємної поваги, промінчик терпачливості й витримки, але щоб цей промінчик став великим та яскравим сонцем, треба, щоб кожна людина навчилася бачити його.

Марія ЛУК'ЯНОВА

Прудівська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів
Советський район, АР Крим

Про зустріч 17 вересня 1939 року Червоної армії-визволительки на теренах Західної України написано і пишеться зараз досить багато. Зміст основних матеріалів розповідає про здійснення віковичної мрії галичан про возз'єднання західного краю з Великою Україною в єдину державу, про остаточне визволення українців з-під «польської кормиги», принесене зі сходу сонце свободи і вільне нове щасливе життя.

Мене теж так вчили у школі, і я теж цюмо вірив. Однак, працюючи над історичним нарисом про рідне село Княже, що розкинулося понад Черемошем на Снятинщині Івано-Франківській області, натрапив на історичний нарис «Соціалістичні перетворення за роки Радянської влади по Княженській сільській раді (1939–1976 роки)», підготовлений парткомом колишнього колгоспу ім. Г. Петровського. Там я знайшов цікаву згадку, як сільська «банда» у жовтні 1939 року напала на сільський Ревком, що передувало сільській раді. З того нариса виходило, що нібито сільські бандити просто собі так напали на орган влади, а згодом добра радянська влада, зміцнившись у краї, дала собі з ними раду через справедливий народний суд. Більше ніде згадок чи бодай якихось повідомлень про цей напад я не знайшов. Чим не вгодила цим селянам лише встановлена у селі довгоочікувана нова народна влада, у нарисі теж не говорилося. І якась дивна була для мене ця «банда»: нікого не вбили, не пограбували, а лише побили представників влади. Якоюсь не збігалось.

Та у Княжому, хоч з тих пір і промайнуло 72 роки, ще знайшлися свідки тих подій, сини і доньки їх учасників. За їхніми свідченнями з'ясувалося, що це не був просто напад якоїсь бандитської ватаги, а повстання селян проти того свавілля, що чинилося у селі щойно встановленою радянською владою і розквартированим тут гарнізоном НКВС. На мій погляд, повстання селян у селі Княжому стало першим виступом мешканців Захід-

ної України проти московсько-більшовицької влади, першим широким протестом супроти встановленого більшовицького режиму.

Та спершу слід сказати, що в Княжому у вересні 1939 року справді зустрічали визволителів з хлібом-сіллю. У селі біля церкви була встановлена урочиста брама-арка, увінчана жовто-блакитними і червоними прапорами, колишні члени КПЗУ і «Сельробу» організували урочистий мітинг мешканців села на честь визволення і воз-

розпочалося переслідування національно свідомих українців, у першу чергу членів ОУН, а згодом черга дійшла і до колишніх комуністів. Органом влади у селі було оголошено призначений прибулими військовими Ревкомом, до якого більшість колишніх підпільників і борців за визволення включені не були. У приміщенні щойно новозбудованої зусиллями громади сільської школи розмістили гарнізон НКВС і Ревкомом.

Терор радянської влади проти місцевого населен-

Коли по селу покотилися чутки про зухвалі арешти молодих, чесних, порядних і працюючих молодих людей, село Княже вибухнуло повстанням. Посеред ночі вдарив церковний дзвін і розбудив село. У дзвін вдарив сільський паламар Петро Гнідан, батько арештованих трьох синів. Люди з околиці почали збігатися на тривогу до церкви. Коли взнали, що сталося, близько сотні чоловіків, очолені Петром Гніданом, озброївшись вилами, сокирами, косами і лопатами, оточили приміщен-

ду», в якій проходило 30 осіб з Княжого і сусідніх сіл. «Найгуманніший» суд засудив усіх до найвищої міри покарання — розстрілу, вирок було здійснено 7 травня 1941 року у Дем'яновому Лазу. Разом з ними арештували і запроторили до Сибіру першого радянського директора сільської школи Івана Петраша, який теж загинув у сталінських катівнях.

Того ж року були арештовані і депортовані на Крайню Північ на заслання Михайло Гнідан, за ним його дружина Варвара, Василь Григорович Гнідан, Дмитро Гнідан з дружиною Параскою, Василь Курилюк, Кузьма Павлюк з дружиною Анастасією і Василь Григорович Винничук. Вина цих людей перед владою була лише в тому, що вони не звикли ні передким гнути спину, були незалежними, мали трохи землі, на якій уміли працювати, і жили у порівняно добротних будинках. Такі характеристики на той час відповідали поняттям «націоналіст», «куркуль» і «ворог народу». Мало хто з них повернувся до рідного села.

Так завершилося перше антибільшовицьке повстання в Західній Україні. Для радянської влади протягом десятиліть ці селяни, які повстали проти більшовицького свавілля, були названі звичним для них словом — «банда», яка, бачте, бажала демократичної Української держави, вільно працювати і при цьому не хотіла покидати рідні, політичним власним потом і кров'ю, землі та депортуватися до Сибіру. І у цьому правда про «золотий вересень», і про те, яку свободу він приніс начебто звільненому краю. А нам, нинішньому поколінню українців, не завадило б увічнити цей глибоко патріотичний зрив наших земляків, понесені ними жертви заради соборної Української держави, бо проголошення Незалежності України у 1991 році не сталося, як твердять деякі історики, саме собою, а стало наслідком боротьби старших поколінь, їхніх жертв, їхньої тернистої життєвої дороги.

Мирослав МAMЧAK
м. Севастополь

ПЕРШЕ АНТИБІЛЬШОВИЦЬКЕ ПОВСТАННЯ У ЗАХІДНІЙ УКРАЇНІ

Дмитро Гнідан

ня розпочався з перших тижнів її появи. Арешти у селі були проведені вже через місяць — 20 жовтня 1939 року. Того дня ревкомівцями за допомогою гарнізону НКВС були арештовані молоді хлопці: член районного проводу ОУН Дмитро Петрович Гнідан, сільські активісти ОУН — його брати Іван і Микола, однофамілець Микола Петрович Гнідан, Степан Козьмович Павлюк, Дмитро Онуфрійович Маценко, Іван Степанович Миронюк. Їх по-звірячому катували і затим замкнули у підвалі новозбудованої школи, який з тих пір чекісти почали використовувати як сільську тюрму-катівню.

Чим завинили перед новою владою ці люди? Та нічим. Ще зовсім недавно, у липні-вересні, всі вони входили до Покутського повстанського куреня, який мав стати базовим підрозділом антипольського повстання напередодні вступу Червоної армії в Західну Україну. Цей повстанський загін готував, між іншим, «представник з Києва», а по суті — НКДБ. Як активісти ОУН, ці молоді двадцятирічні хлопці вели підпільну антипольську боротьбу, теж ратували за об'єднання всіх українських земель в єдину державу. І коли це сталося, враз стали ворогами влади, яка, як і попередня окупаційна, бачила Україну виключно колонією.

Боячись поширення протестного руху іншими селами Снятинщини, влада вимушено відступила, і протягом наступних двох місяців визволених арештантів не переслідувала. Вони вільно жили і працювали у селі. А вже коли влада зміцніла, коли опугала всі села густою мережею владних інститутів та гарнізонами НКДБ і НКВС, повстання проти неї не забула і взялася до улюбленої справи — арештів і депортацій у визволених селах.

Під час богослужіння на свято Святого Миколая 19 грудня 1939 року прямо у церкві були арештовані жителі Княжа Степан Козьмович Павлюк, Дмитро Онуфрійович Маценко, Іван Степанович Миронюк, Василь Фербей, а у сусідньому Драгасимові — сільський учитель Василь Михайлович Левицький, Іван Степанович Миронюк, Григорій Онуфрійович Маценко, Степан Федорович Фербей, Василь Миколайович Чичул. У грудні 1940 року чекісти сфабрикували справу «ворогів наро-

предметних умінь і навичок із теорії літератури, введено нові твори. Таким чином, вдалося збалансувати програму з української мови і літератури та привести її у відповідність до чинних програм загальноосвітніх навчальних закладів із цих предметів».

Нагадаємо, у лютому цього року Міністерство освіти заявило, що в новому підручнику з української літератури за 11 клас не буде роману Василя Барки «Жовтий князь», натомість з'явиться розділ, присвячений російськомовним поетам.

Прес-центр
Центру досліджень
визвольного руху

ІЗ ПРОГРАМИ ЗОВНІШНЬОГО НЕЗАЛЕЖНОГО ОЦІНЮВАННЯ З УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ ЗНИКЛИ ТВОРИ ПРО ГОЛОДОМОР

Вступникам до вишів знати художні твори про Голодомор уже не треба? Із програми ЗНО з української літератури на 2012 рік забрали романи про Голодомор. Ані «Марія» Уласа Самчука, ані «Жовтого князя» Василя Барки в переліку обов'язкових творів немає. Відома письменниця Оксана Забужко прокоментувала, що це — «інтелектуальна крадіжка в загальнонаціональному масштабі».

У шкільній програмі для старшокласників обидва ці твори, що описують величезну трагедію українського народу — геноцид 1932–1933 років, рекомендовані для додаткового, тобто самостійного читання. І лише школярі з філологічним напрямом навчання обов'язково вивчають роман Уласа Самчука «Марія». Вивчають, але у ЗНО про нього не зайдано.

Відома українська письменниця Оксана Забужко обурена цим фактом і прокоментувала:

«Це манера кишенькового злодія-«тихушника», який орудує тицею, і як мавпа з годівнички тягає банани, так він по клаптику тягає в молоді ті складові української ідентичності і самосвідомості, які дражняють «руській мір».

«У нас багато говорять, що крадуть фабрики, заводи, пароходи, але такого роду інтелектуальна крадіжка в загальнонаціональному масштабі має пріоритетності до злочину проти України і нашого майбутнього», — наголосила Оксана Забужко.

Історик Володимир В'ятрович, член Громадського комітету із вшанування пам'яті жертв Голодомору-геноциду 1932–1933 років в Україні, теж вважає, що «Міністерство освіти проводить системну політику зміни шкільних програм

із предметів, котрі формують у дітей українську національну свідомість. Це все робиться без жодного громадського і широкого фахового обговорення, а часто — як зміна програм з історії у 2010 році — навіть без підписання відповідних наказів, методом «телефонного права».

Володимир В'ятрович додав: «Вилучено саме ті твори, які не просто є зразками високохудожньої літератури, а присвячені одній із найбільших трагедій українців — Голодомору. Це є свідченням цілеспрямованої державної політики і продовженням спроб Дмитра Табачника приховати сторінки української історії».

Нагадаємо, що ще на початку вересня МОНМС повідомило, що програма ЗНО–2012 з української літератури зазнала помітних змін. Зокрема, як зазначила прес-служба міністерства, «розширено міст

УКРАЇНСЬКИЙ КАЛЕНДАР

ГРУДЕНЬ
26

1918 р. — проголошено відновлення УНР і сформовано уряд держави — Раду Народних Міністрів УНР.

2004 р. — в Україні проведено перого туру виборів Президента, на якому перемогою здобув Віктор Ющенко.

27

1595 р. — народився Богдан Хмельницький, гетьман Війська Запорозького, полководець і державний діяч. Організатор та ідейний вождь повстання запорозьких козаків проти влади Речі Посполитої, результатом якого у процесі 9-річної боротьби стало заснування нового державного формування — Війська Запорозького, що у складі Речі Посполитої (формально), а потім Московського царства та Російської імперії проіснувало до кінця XVIII століття.

29

1724 р. — у московській неволі помер Павло Полуботок, наказний гетьман України.

30

Народився: 1906 р. — Сергій Корольов, радянський учений у галузі ракетобудування та космонавтики, конструктор. Академік АН СРСР (з 1958).

Конструктор перших штучних супутників Землі і космічних кораблів. Сім років (1939–1945 рр.) відбув у ГУЛАзі, де разом з іншими вченими був примушений займатися розробкою балістичних та геофізичних ракет. Після звільнення очолив радянську ракетну програму. Під його керівництвом запущено першу міжконтинентальну балістичну ракету, перший штучний супутник Землі, перший політ людини в космос та вихід людини в космос.

Улюбленою піснею Сергія Корольова була пісня «Дивлюсь я на небо та й думаю гадаю: чому я не сокіл, чому не літаю?». Ця пісня стала однією із спонук, які привели майбутнього основоположника практичної світової космонавтики до зацікавлення космосом.

Помер:

1264 р. — галицький король Данило.

31

Народилися: 1877 р. — Гнат Хоткевич, український письменник, композитор, мистецтвознавець, етнограф, педагог, театральний і громадсько-політичний діяч.

1892 р. — Михайль Семенко, поет, основоположник і теоретик українського футуризму (також відомого як панфутуризм), невтомний організатор футуристичних угруповань, редактор багатьох видань. Модернізував українську лірику урбаністичною тематикою, сміливими експериментами з формою вірша, запровадив свіжі (навіть епатажні) образи й творив нові слова, покликани відбити нову індустріалізовану добу.

Померла:

1999 р. — Соломія Павличко, письменниця, публіцистка, автор праць з історії фемінізму.

Шановні читачі! Письменник Віктор Жадко працює над створенням першої в державі «Української енциклопедії некропелезнавства», де будуть зібрані матеріали про поховання відомих українців (особистість має бути знакова, із здобутками та працями, відомими в державі), історію кладовищ тощо. Автор звертається із проханням до краєзнавців, учителів, істориків України, всіх, кому не байдужа ця тема (як вітчизняних, так і зарубіжних), — надіслати свої побажання, а також — фото могил та коротку інформацію про небіжчика і його прижиттєве фото, матеріали про історію швентарів, терміни на електронну адресу: jadko-viktor@ukr.net або домашню: Жадко Віктор Олексійович, вул. Л. Первомайського, 5-а, кв. 44, м. Київ, 01133.

«ВІД СВАТИТЕЛЯ МИКОЛАЯ — ДО ХРЕЩЕННЯ ГОСПОДНЬОГО!»

19 грудня у Кримському етнографічному музеї відкрилася виставка «Від Святителя Миколая — до Хрещення Господнього!» Виставка стала результатом великої спільної роботи Сімферопольської і Кримської єпархії УПЦ МП, Асоціації заповідників і музеїв Криму та Кримського етнографічного музею.

Це вже ювілейна, п'ята виставка, що проходить у стінах КРУ «Етнографічний музей». У її відкритті взяли участь дитячий фольклорний ансамбль «Світлиця» Республіканської академії вокалу під керівництвом Інги Михайлівської.

З благословення Митрополита Сімферопольського і Кримського Лазаря було проведено конкурс дитячого малюнка (різдвяних листівок) і різдвяних ялинкових іграшок серед учнів загальноосвітніх та недільних шкіл, православних гімназій і ліцеїв, художніх шкіл та студій, вихованців дошкільних та інших дитячих установ Криму. Їхні кращі роботи представлені на виставці.

Плеяду світлих і добрих Новорічних свят починає День Свято-

го Миколая, покровителя дітей. Саме цього дня і відкрилася виставка дитячих робіт, де можна побачити найрізноманітніші листівки на різдвяну тематику, виконані різними техніками.

Неможливо уявити Різдвяні свята без ялинки. Історія появи ялинкових прикрас досить цікава. До середини XVIII ст. прикраси були виключно їстівними (горіхи, солодощі, фрукти). З другої половини XVIII століття ялинкові прикраси стають більш святковими: паперові квіти, позолочені ялинові шишки і порожні яєчні шкарлупки, а ще — фігурки з карбованої латуні — феї, янголи і т. ін. А в 1848 році в містечку Лауш в Тюрингії були виготовлені перші ялинкові кулі.

На виставці представлені ялинкові іграшки різних форм і розмірів, виконані руками дітей. Також відвідувачі можуть побачити вертепи, зроблені дітлахами власноруч, із зворушливим сюжетом (немовля в яслах; янголи, які повідомили радісну звістку пастухам; Різдвяна зірка, що

привела волхвів та ін.).

У січні, в день закриття виставки, автори робіт будуть нагороджені грамотами, а кращі з витворів надійдуть до фондів КРУ «Етнографічний музей».

Обов'язково відвідайте цю виставку дитячих малюнків та іграшок, і, можливо, вони надихнуть вас на створення власної барвистої різдвяної листівки або ялинкових іграшок для своєї родини.

Фото О. Носаненка

КРИМ — ПЕРЛИНА УКРАЇНИ!

КЕРЧ. ФОРТЕЦЯ ЄНІ-КАЛЕ

Минулого тижня Керченський гарнізон, яким командує підполковник Олександр Саєнко, відвідали представники Комітету солдатських матерів м. Севастополя та Всеукраїнського громадського об'єднання «Надія армії» під керівництвом Надії Савицької.

Гості не обмежилися ознайомленням з умовами служби, побутом, харчуванням та статутними стосунками серед новоприбулих солдатів і матросів, які лише цієї осені присягнули на вірність країні. Серйозну увагу було приділено й заходам вихідного дня. Як кажуть, не хлібом єдиним.

Недільне звільнення у місто для строковиків радіотехнічного батальйону Повітряних Сил ЗС України, де командир — підполковник Дмитро Головняк, розпочалося з відвідування Церкви Іоанна Предтечі. Це найдавніший у Східній Європі християнський храм VIII століття, що не тільки добре зберігся, але й діє тепер. За легендою, храм установлений на місці, де проповідував апостол Андрій, який

заснував тут першу християнську громаду.

Потім юнаки побували у Меморіальному комплексі «Героям звільнення Керчі». Вони вшанували пам'ять учасників Керченсько-Феодосійської десантної операції, 70-річчя якої відзначатиметься вже незабаром — 29 грудня. Численними сходами хлопці піднялися на гору Мітрідат, де біля Обеліску Слави Надія Савицька розповіла юнакам про історію Керчі в період Великої Вітчизняної війни.

До речі, Надія Юрївна майже 15 років працює в туристичній сфері і відзначена нагрудним знаком «Почесний працівник туризму України». Левова частка її професійної діяльності віддана військово-патриотичному й духовно-моральному вихованню підрастаючого покоління, роботі з військовослужбовцями, з якими вже понад 10 років працює в Комітеті солдатських матерів.

За словами дев'ятнадцятирічного Олександра Ступака, який призи-

вався з Рівненщини, Керч просто вражає!

Військовослужбовці іншої частини — окремого механізованого батальйону військ берегової оборони ВМС України цього дня побували на залишках турецької фортеці Єні-Кале, що на березі Керченської протоки в північно-східній частині міста. Фортеця була побудована османцями у 1699-1706 роках. У перекладі з турецької означає «нова фортеця». Ця фортифікаційна споруда була здатна витримати тривалу облогу й потужний артилерійський вогонь. Під час Кримської війни 1853-1856 років фортеця була частково відремонтована, а усередині було встановлено кілька берегових батарей.

Тож військовослужбовці берегової оборони не лише оцінили масштаби колишньої величі, але й порівняли значущість фортеці із завданнями сьогодення. Протягом століть вони залишилися незмінними — зберегти недоторканість кримських рубежів у місці злиття двох морів — Чорного й Азовського.

Олександр ГЕОРГІЄВ

